

Examensarbete

Grundlärare F-3 240 hp

Förstå, vilja och kunna arbeta med digitala verktyg

En studie om lärarnas relation till digitala verktyg i undervisningen

Examensarbete 15 hp

Halmstad 2019-07-01

Louise Ljungberg Kämpe och Amanda Meuller

Författare: Louise Ljungberg Kämpe & Amanda Meuller

Handledare: Jonas Hansson & Heike Peter

Examinator: Åsa Bengtsson

Nyckelord: Digitala verktyg, digital kompetens, digitalisering, IKT, IT, Lgr 11, implementeringsteorin

Sammanfattning:

Det har tillkommit nya mål i Lgr 11 (Skolverket 2018) gällande elevers digitala kompetens, vilket gör att skolan behöver höja den digitala kompetensen likvärdigt på alla skolor. Därmed behöver lärarna få ett bättre stöd i sitt användande av digitala verktyg och sin kompetensutveckling för att bemöta de digitala målen. Detta har även framkommit i tidigare forskning samt i den uppföljning som Skolverket genomförde under 2018. *Syftet med denna undersökning är att få en inblick i hur lärare, i en stad i västra Sverige, både väljer att ta sig an implementeringen som skett gällande användning av digitala verktyg i svenskundervisningen och hur deras förutsättningar ser ut vad det gäller tillgång till digitala verktyg och utbildning.* För att uppnå studiens syfte och kunna besvara frågeställningarna valde vi att analysera vår empiri från enkäter utifrån det teoretiska ramverket implementeringsteorin (förstå, kunna och vilja). De frågeställningar som bearbetats i studien är: *Vad är lärarnas tolkning av hur mycket de behöver arbeta med digitala verktyg för att uppnå målen i svenskämnet? och Hur ser tillgången till olika digitala verktyg ut på skolorna?* Resultatet av studien visar att lärarna i undersökningens tolkningar gällande hur mycket de behöver arbeta med digitala verktyg för att uppnå målen skiljer sig åt. Vissa lärare anser det är svårt att veta, medan andra använde beskrivningar så som att eleverna behövde känna sig säkra i användandet, att de digitala verktygen skulle ses som en naturlig del av den vanliga undervisningen, stöttning för elever i behov av särskilt stöd och varierat arbete. Det förekommer även olikheter angående tillgången till digitala verktyg då det är en tredjedel av F-3 lärarna som inte har tillgång till en klassuppsättning digitala verktyg. Det är även 25 av 30 lärare som inte fått någon form av utbildning inom användandet av digitala verktyg. Studiens resultat bör uppmärksammas av alla inom skolväsendet för att möjliggöra en vidare utveckling av den digitala kompetensen och det digitala användandet i skolan.

Förord

Under vår utbildning och dess VFU:er (verksamhetsförlagda utbildning) har vi uppmärksammat elevers och lärares användande av digitala verktyg i undervisningen. Vi såg att elever och lärare arbetade väldigt begränsat med digitala verktyg, samt att behovet av motivation samt stöttning fanns från eleverna sida. Därmed uppkom vårt intresse för Examensarbete 1, där vi i en litteraturstudie undersökte vad forskning säger om användandet av digitala medier i elevers skrivinläring och skrivutveckling. I resultatet framkom att det är gynnsamt att arbeta med digitala verktyg i undervisningen, vilket därmed mynnade ut i vår aktionsforskning gällande utvecklingsarbete. Aktionsforskningen gick ut på att undersöka vilket arbetssätt som eleverna väljer att skriva faktatexter på, för att motiveras i sitt skrivande när de får skriva både för hand och med stöd av digitala verktyg. I resultatet av vår forskning visade det sig att eleverna motiverades betydligt mer när de fick skriva på digitala verktyg och om de själv fick välja hade de arbetat betydligt mer med dem. Därefter ökade vårt intresse om lärare och hur de ser på digitala verktyg i undervisningen, samt arbetar mot de nya målen i Lgr 11 gällande elevers digitala kompetens (Skolverket 2018). Vi har igenom hela arbetet samarbetat, bearbetat, analyserat, diskuterat och skrivit fram alla delar tillsammans. Detta fina samarbete har bidragit till att vi har fått en djupare förståelse för olika synsätt och synvinklar, vilket bidragit till att vi ser på saker och ting lite mer nyanserat än tidigare. Vi vill tacka de skolor och lärare som bidragit till vår empiriinsamling och tagit sig tid att besvara vår enkät. Vi vill även tacka våra handledare Jonas Hansson och Heike Peters för deras engagemang och våra medstudenter i vår handledningsgrupp för att de bidragit med givande reflektioner.

Halmstad den 30 maj 2019

Louise Ljungberg Kämpe & Amanda Meuller

Innehållsförteckning

Förord.....	2
Innehållsförteckning.....	3
1. Inledning.....	5
1.1 Problemområde.....	6
1.2 Syfte och frågeställning.....	6
2. Bakgrund.....	7
2.1 Centrala begrepp.....	7
2.2 Lärarnas kompetensutveckling.....	8
2.3 Skolverkets läroplan Lgr11.....	9
3. Tidigare forskning.....	11
3.1 Sammanfattning av tidigare forskning.....	13
4. Metod.....	14
4.1 Urval	15
4.2 Etiska aspekter	16
5. Teoretiskt ramverk.....	16
5.1 Implenteringsteorin:	16
5.11 Förståelse.....	17
5.12 Kunna	17
5.13 Vilja.....	17
5.2 Användning av analysverktyg.....	18
6. Metod diskussion.....	20
7. Resultat.....	22
7.1 Tolkning av förståelsen för varför digitala verktyg finns som mål i Svenska.....	22
7.2 Vilja arbeta med digitala verktyg och utveckla sin kompetens.....	24
7.3 Kunna använda digitala verktyg i svenskundervisningen.....	27
7.4 Sammanfattning av resultat.....	30
8. Slutdiskussion.....	31

9. Slutsats och implikation.....	34
10. Lärdomar.....	35
Referenslista	36
Bilaga 1 Enkät.....	39
Bilaga 2 Resultat tabell.....	42
Bilaga 3 Tabell förstå, vilja & kunna.....	55

1 Inledning

Sveriges utbildningsdepartement har satt som mål att den svenska skolan ska vara bäst i världen gällande digital kompetens till år 2022 (Regeringen, 2017:4). Ett avtal mellan regeringen, Sveriges kommuner och Landsting (SKL) fastställdes i januari 2018, beträffande gemensamt arbete för digitaliseringens möjligheter och digitaliseringsstrategier.

Ståndpunkterna i avtalet med SKL var att understödja elevernas kunskapsutveckling och likvärdighet i skolväsendet (SkolDigiplan, 2019:6). Vidare ska det tas fram en handlingsplan för de framlagda behoven, samt göras en noggrann undersökning gällande skolans digitaliseringsutveckling. Detta för att få fram idéer till vidare arbete och för att stödja huvudmännen att nå målen angående digitaliseringsstrategin, vilket pågick fram till mars 2019 (s.6). Digitaliseringsstrategin har tre fokusområden som ska leda till att mål och delmål uppnås år 2022 (Regeringen, 2017:3). Dessa är: digital kompetens för alla i skolväsendet, likvärdig tillgång och användning, forskning och uppföljning kring digitaliseringens möjligheter. Skolverket har även fått i uppdrag av regeringen att följa upp tillgång, nyttjande och lärares kompetens angående digitala verktyg samt dess teknik i förskola och skola (Skolverket 2019:7 C). Dessa uppföljningar har skett 2009, 2010, 2013, 2016 samt 2018.

Uppföljningen från 2018 (Skolverket, 2019 B) visade att lärarnas digitala kompetens och den tekniska supporten behöver förbättras, för att undervisningen ska vara funktionell.

Uppföljningen visade även att behovet av digitalisering låg högt prioriterat och därmed beslutade regeringen att digitaliseringens tillvägagångssätt skulle vara likt samt spridas över hela landet. I vår litteraturstudie ”Digitala verktygs relevans i skrivundervisningen” (Ljungberg Kämpe och Meuller, 2018) framkommer det att lärare undviker att använda sig av digitala verktyg på grund av osäkerhet, otillräcklig kunskap, upplevelser av att de fungerar dåligt, internetuppkoppling var bristfällig och bristande tillgång till digitala verktyg. Vidare i en studie av Andresen (2017:547) framkommer det att det finns de lärare som upplevde att den digitala tekniken och dess verktyg fungerar dåligt samt är svårt att förstå. Lärarna ansåg även att de var i behov av utbildning och stöd kring arbetet med digitala verktyg. Dessutom framkom det att de lärare som fått någon form av utbildning, kände sig både säkrare samt tryggare i sitt användande. I en studie av (Skolverket, 2019 C) framkommer det även att lärarna upplever att tekniken fungerar dåligt och att supporten inte räcker till, för att undervisa digitalt fullt ut. Näst intill alla skolor använder ett trådlöst nätverk, men endast hälften av rektorerna anser att nätverken har tillräcklig kapacitet. En större undersökning av Skolverket

under 2018 - 2019 visade att elevernas tillgång till datorer ökat och att det nu finns 1,3 datorer per elev (Skolverket, 2019 A).

1.1 Problemområde

I dagens samhälle använder skolan sig av digitala verktyg i större utsträckning än tidigare. Av denna anledning har Skolverket under 2018 kommit ut med en reviderad upplaga av Lgr 11 (2018), vilken innehåller mål för att använda digitala verktyg i undervisningen. Enligt vår tidigare litteraturstudie ”*Digitala verktygs relevans i skrivundervisningen*” (Ljungberg Kämpe & Meuller, 2018) visade resultatet att lärare undviker att använda sig av digitala verktyg på grund av osäkerhet och otillräcklig kunskap kring användandet. Samtidigt undviks även användandet när de digitala verktygen fungerar dåligt eller vid bristande tillgång till digitala verktyg och dålig internetuppkoppling. Vidare menar Olofsson, Lindberg, Fransson och Hauge (2015:109) att lärarna är i behov av stöd från politiker för att utveckla sin förtroenhet för att använda sig av digitala verktyg i skolan. Studien visade även att vid implementering av digitala verktyg i skolan, kan det uppstå svårigheter huruvida rektorer och lärare vill arbeta med det (s.110).

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna undersökning är att få en inblick i hur lärare, i en stad i västra Sverige, väljer att ta sig an implementeringen som skett angående användning av digitala verktyg i svenskundervisningen och hur deras förutsättningar ser ut vad det gäller tillgång till digitala verktyg och utbildning.

Frågeställning:

- ❖ *Vad är lärarnas tolkning av hur mycket de behöver arbeta med digitala verktyg för att uppnå målen i svenskämnet?*
- ❖ *Hur ser tillgången till olika digitala verktyg ut på skolorna?*

2 Bakgrund

Kihlström (2007:238) beskriver bakgrunden som den del där relevant fakta presenteras för att problematisera forskningsområdet. Denna del kommer först presentera centrala begrepp som återkommer genom arbetet. Sedan presenteras litteratur under tre olika rubriker för att avslutningsvis skriva fram tidigare forskning som är relevant för denna undersökning.

2.1 Centrala begrepp

Digitala verktyg och digital teknik: Är två begrepp som används i skolans läro- och kursplaner, ett gemensamt namn för dem i skolansväsen är lärverktyg enligt Skolverket (2017:8). Betydelsen av dessa begrepp förändras samt benämns olika genom åren, då samhället förändras. Vidare nyttjas digital teknik i skolan i form av olika program eller redskap, vilket kan vara datorer eller en programvara såsom talsyntes eller olika appar (s.8). I denna undersökning kommer dessa begrepp användas som en beskrivning av olika digitala verktyg såsom I pads och datorer.

IKT: Är ett begrepp och förkortning för informations- och kommunikationsteknik, vilket nyttjas som ett samlingsnamn gällande hur digitala verktyg brukas för kommunikation och databehandling enligt Skolverket (2017a:9). I skolans verksamhet nyttjas detta begrepp i anslutning till digitala verktyg, om det används som ett lärverktyg i lärarens undervisning. Detta begrepp används vid ett flertal av de tidigare studier som finns med i detta arbete.

IT: Är en förkortning och ett samlingsbegrepp av informationsteknik. Informationsteknik är bland annat datateknik och kan i skolväsendet benämnas som digitala verktyg (Riksdagen 2016). Detta begrepp används i den tidigare forskningen och då det är svårt att översätta detta från engelska till svenska, har vi valt att även använda oss av denna benämning. IT beskrivs som ett annat ord för digitala verktyg.

Implementera: Implementering är ett tillvägagångssätt som används för att införa nya metoder i den vanliga verksamheten och som samtidigt säkerställer att dessa används som det var avsett och med varaktighet (Socialstyrelsen, 2012:5). Då denna undersökning baseras på implementeringsteorin (se teoretiskt ramverk) är detta ett återkommande begrepp genom hela arbetet.

Digitalisering: Är ett begrepp som betyder att kunskapsstoff av olika slag omvandlas för att kunna behandlas i exempelvis datorer (NE- Nationalencyklopedin). Då regeringen väljer att använda detta begrepp har även vi valt att använda oss av samma benämning. Eftersom begreppet återkommer i olika former är det bra med ett förtydligande av betydelsen.

2.2 Lärarnas kompetensutveckling

EU-kommissionens (EU-rätten, 2006:13) har tagit fram åtta nyckelkompetenser som är av vikt för personlig utveckling. En av de åtta nyckelkompetenserna är digital kompetens, som kan beskrivas som en förberedelse inför vuxenlivet och för ett livslångt lärande (s.13). Digital kompetens är bland annat läran om IKT (Informations- och kommunikationsteknik), och berör då även kompetenser som att granska, utbyta, redovisa och kommunicera information (s.15). Enligt Jämterud (2010:10) är digital kompetens minst lika viktigt som grundläggande färdigheter såsom att skriva, räkna och läsa. Digital kompetens beskrivs ofta som den ”fjärde basfärdigheten”, men även som en självklar del av elevers allmänbildning.

Jämterud (2010:67) menar att digitala verktyg sedan länge är en del av elevernas undervisning och att lärarna därmed är i behov av kunskap och kompetens för att följa samt arbeta med den digitala utvecklingen. Keller och Lindh (2011:35) anser även de att den digitala kompetensen behöver ökas genom att utbilda lärarna om digitala- och nätbaserade verktyg. De anser även att det är viktigt att lärarna får kompetens på vilka olika ämnesspecifika digitala program som det finns att tillgå. Vidare ansåg omkring hälften av lärarna år 2014 att de var i behov av en kompetensutveckling för att kunna arbeta med IT som ett pedagogiskt verktyg, hantering av bild och ljud samt säker användning av internet (SOU 2014:13). Tre av tio lärare ansåg även att de var i mer eller mindre stort behov av ökad kompetens i grundläggande datorkunskap, som exempelvis öppna och spara dokument, hantera filer och arbeta i olika datorprogram.

Vidare beskrivs det i en rapport från Skolverket (2016:12) att lärarnas behov av kompetensutveckling inom IT kvarstår. Lärarna i grundskolan anser att det fortfarande finns ett stort utvecklingsbehov beträffande digital kompetens. Enligt rapporten från 2016 framkommer det att en tredjedel av lärarna vill ha grundläggande kompetensutveckling i grundläggande datorkunskaper. Hälften av lärarna i grund- och gymnasieskolan upplevde även att de ville ha en kompetensutveckling i arbetet med IT som ett pedagogiskt verktyg.

Rektorerna anser emellertid att lärarnas digitala kompetens har ökat, i alla fall i användandet av digitala verktyg som särskilt stöd. (s.12).

Regeringen (2017:3) menar att alla elever ska få en likvärdig digital kompetens och utveckling och att alla elever ska få den kunskap de är i behov av. Det handlar även om att upptäcka kompetenshöjningar och nya lösningar som är genomförbara genom digitalisering. Detta för att sedan bedöma vad som är mest relevant och hur det kan utvecklas, för att ha förmågan att bedriva och leda förbättringsarbete med hjälp av digitalisering (s.3). För att lyckas med att integrera IT i skolverksamheten behövs ledarskap och en välplanerad verksamhet, vilket förutsätter att förskolechefer, rektorer och huvudmän har en god digital kompetens. Detta för att kunna ge lärarna rätt stöd i det digitala utvecklingsarbetet (s.7). Dessutom menar Edvarsson, Godhe och Magnusson (2018:64) att digitaliseringen påverkar arbetet i skolan, något som bidrar till att lärare måste testa olika metoder som är lämpliga för svenskundervisningen och elevgruppen. Många lärare menar att de är i behov av kompetensutveckling, för att arbeta digitalt i skolan. Regeringen (2017:14) beslutade att se över det digitala utvecklingsarbetet och för att se över om det möjliggjorts rätt förutsättningar för att utveckla den digitala kompetensen i skolväsendet. Uppföljningens mål var att se över det digitala utvecklingsarbetet, vilket gjordes under 2018 av Skolverket. Resultatet visade att lärare fortfarande var i behov av en utveckling av sin digitala kompetens (Skolverket, 2019:7 B). Samtidigt visade den även att tillgången till pedagogiskt och tekniskt stöd varierar i de olika verksamheterna.

2.4 Skolverkets läroplan Lgr11

I ett delbetänkande av digitaliseringskommissionen (SOU 2014:13) diskuterades att de målformuleringar som stod skrivet i Lgr11, Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, inte var tillräckliga för att tillgodose de behov som samhälls- och teknikutvecklingen skapat angående digital kompetens. Målen garanterade inte heller en likvärdig undervisning då utrustning och lärares kompetens skiljde sig åt, något som resulterade i att skolornas arbete kring de digitala verktygen varierade mycket. För att ändra på detta fick Skolverket i uppgift att senast under 2015 föreslå en reviderad upplaga av läroplanen, med syftet att införa begreppet digital kompetens som ett basmål i svenskan såväl som i andra ämnen. Som ett resultat av detta beslut, publicerades en ny reviderad upplaga av Lgr 11 läsåret 2017/2018 (Skolverket, 2017). Målen för F-3 är: ”Skapande av texter där ord

och bild samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. [...] skriva med digitala verktyg. Muntliga presentationer och muntligt berättande [...] bilder, digitala medier och verktyg samt andra hjälpmedel som kan stödja presentationer. Texter i digitala miljöer [...] med länkar och andra interaktiva funktioner” (Skolverket, 2018).

Målen för 4-6 är följande: ” [...] skriva, disponera och redigera texter för hand och med hjälp av digitala verktyg. Hur man använder [...] digitala verktyg för stavning och ordförståelse, muntliga presentationer och muntligt berättande, [...] med stödord, bilder, digitala medier och verktyg samt andra hjälpmedel [...]. Texter i digitala miljöer, till exempel texter med länkar och andra interaktiva funktioner, ansvarsfullt agerande vid kommunikation i digitala och andra medier och i olika sammanhang. Informationssökning i några olika medier och källor [...] via sökmotorer på internet och hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt” (Skolverket, 2018).

Edvarsson, Godhe och Magnusson (2018:27-28) skriver att förändringarna i den reviderade upplagan av Lgr11 bidrar till olika synsätt på användandet av digitala verktyg, vilket även leder till att målen tolkas olika. Trots att den nya läroplanens syfte var att vägleda lärare i att använda digitala verktyg i undervisningen, finns det inga riktlinjer kring hur mycket av undervisningen som består av moment med digitala verktyg. Detta innebär att skolor kan tolka målen olika och användandet av digitala verktyg i undervisningen varierar.

Skolverket valde att göra en uppföljning av den reviderade upplagan av Lgr11 för att ge en samlad skildring av hur utvecklingen kring lärarnas användning av digitala verktyg förhåller sig till de mål och delmål Regeringen satt upp (Skolverket, 2019:2 B). Den nationella digitaliseringsstrategin innefattar samtliga elever och därmed ges de möjlighet till en likvärdig utbildning samt en verksamhet av bra kvalitet (Skolverket 2019:A).

Ett av resultaten visar att digitaliseringen har fått större genomslag i högstadiet och gymnasieskolan, när det avser tillgång av digitala verktyg i undervisningen samt hur mycket lärarna verkar för att utveckla elevers digitala medvetenhet.

I undersökningen framkom det även att ett flertal skolor saknade internetuppkoppling, för att fullt ut genomföra sin undervisning (s.2). När det gällde användandet av digitala verktyg för att utveckla undervisningen, var det endast två av tio förskolepedagoger, lågstadielärare och mellanstadielärare som använder det. Motsvarande i högstadiet och gymnasieskolan var det

fyra av tio lärare. Samtidigt uttalade sig majoriteten av lärare och elever i förskolan och lågstadiet att de vill använda sig mer av datorer och Ipads jämfört med vad lärare i högre åldrar beskriver. Variationer framkom även mellan kommunala- och fristående skolor. Uppföljningen indikerade även på vikten av rektorer och huvudmäns ledarskap, när det gäller utvecklingen av digitaliseringen i skolan (s.2). Vidare upplevde cirka fyra av tio lärare att de digitala verktygen och den digitala tekniken fungerade dåligt, samt hämmade användandet åtminstone en gång i veckan (s.4).

3 Tidigare forskning

Olofsson, Lindberg, Fransson och Hauge (2015:106) har gjort en litteraturstudie där de ville undersöka vad tidigare forskning säger om användandet av digitala verktyg i skolan. Studien innehåller resultat från 35 olika artiklar mellan 2004 och 2010. Resultatet från litteraturstudien visade att målen i skolan behövde följa med den digitala utveckling som sker. Samtidigt skriver författarna att lärarna behövde en "push" från politiker för att utveckla sin kunskap om användandet av digital teknik i skolan (s.109). Studien visade även att digital teknik är komplext och att en svårighet som framkommer vid implementering av digital teknik i skolan, är huruvida lärare och rektorer vill arbeta och förbättra detta i sin organisation (s.110). För att skolorna ska kunna använda digitala verktyg på ett givande sätt måste lärare och skolledning vara klara med vilka förbättringar dessa vill göra och hur de ska arbeta med detta i verksamheten. Olofsson, at. el. skriver även att lärare som förstår de positiva effekterna av användandet av digitala verktyg är även villiga att förändra sin undervisning genom att arbeta på ett nytt och varierande sätt (s.112). Tror inte lärarna på att detta är ett bra arbetssätt kommer de med största sannolikhet att undvika arbete med digitala verktyg. Lärare behöver även stöttning och utbildning i hur de ska använda sig av de digitala verktygen i praktiken.

I likhet med Olofsson, at. el. visade även en svensk studie av Salavati (2016) att lärarnas inställning till att arbeta med digitala verktyg bidrar till huruvida lärarna är villiga att arbeta med digitala verktyg eller inte. Syftet med Salavatis (2016: 23-24) studie var att ta reda på vilken världsbild lärarna i grundskolan har i relation till digital teknik i den dagliga undervisningen och vilka aspekter som bidrar till att öka komplexiteten i lärarnas användning av digital teknik i det vardagliga arbetet. Studien är kvalitativ och består av empiri från observationer och intervjuer, vilket fyra olika lärare på en 7-9 skola och en F-3 skola deltagit i. Skolorna bestod av sammanlagt 93 lärare och 880 elever, där båda skolor arbetade med en

dator per elev. I undersökningen har även två rektorer intervjuats. Resultatet visade att lärarens världsbild, förhållningssätt och värderingar påverkar hur hen använder digitala teknik i undervisningen (s.236). Resultatet visade även att ökade kunskaper kan förändra lärares attityder och förhållningssätt. I studien framkommer det att sättet som används för att introducera, köpa in och välja ut digitala verktyg på skolorna inte alltid hänger ihop med lärarens världsbild och lärandesyn.

I en dansk studie av Andresen (2017:538–539) var syftet att undersöka hur olika digitala verktyg kunde användas i elevernas skriv- och läsutveckling samt användas som delningsverktyg (s.535). Denna studie är en kvalitativ forskningsstudie som är baserad på observationer och gruppintervjuer på danska skolor i årskurs 1, 3, 7 och 9. I resultatet framkom det att det fanns lärare som upplevde den digitala tekniken och dess verktyg krångliga och svåra att förstå (s.547). De ansåg att de var i behov av utbildning och information kring arbetet med dessa verktyg. Lärarna i studien som hade fått någon form av utbildning kände sig säkrare och tryggare i användandet av IKT.

Takala (2013:17) har gjort en studie på ASL-metoden (att skriva sig till läsning) i finska skolor. Syftet med denna studie var att ta reda på hur ASL-metoden används av lärare och hur dessa samt elever uppfattar denna metod. Användandet av metoden studerades via kvalitativa och kvantitativa metoder i form av ett frågeformulär till 22 lärare samt observationer och intervjuer av 21 lärare och 68 elever. Resultatet visade att det fanns en koppling mellan lärarnas intresse av att använda sig av digital undervisning och vilken digital kompetens de besatt. De lärare i studien som hade god digital kompetens valde att arbeta mer digitalt än de lärare som kände att de hade bristfälliga kunskaper. Kompetens och osäkerhet ligger till grund för huruvida lärare väljer att arbeta mer eller mindre digitalt. Resultatet visade även att de lärare som kände sig osäkra i användandet av digitala verktyg kunde tänka sig att arbeta mer med detta om de fått tillfälle att gå en informationskurs eller utbildning.

Vidare i en kvalitativ innehållsanalys från USA av Williams och Beam (2019:228) granskades 29 empiriska studier, som var publicerade mellan 2002 till 2017. Syftet var att undersöka användandet av datorer och IT- teknik i skrivundervisningen på K-12 skolor (kindergarten to 12th grade). Dessutom undersöktes effekten av elevernas tekniska instruktion, dess färdighet och hinder samt de hinder som lärarna ställdes inför när det gäller den digitala tekniken. Resultaten av denna studie belyser behovet av en bättre lärarutbildning, när det gäller

användandet av IKT (s.240). Det framkom även att det behövdes ett bättre professionellt stöd, för att uppnå utveckling och meningsskapande för eleverna. Lärarna behövde enligt studien ges möjligheter att utveckla sin kunskap inom multimodalitet, ljud visuella, språkliga och rumsliga begrepp. Lärarna i studien uppvisade även ett behov av att samtala med andra yrkesverksamma lärare, för att tala om den oro de upplevde i att ta itu med läroplaner och integrera digital skrivteknik. Dessutom behövde lärarna ges möjligheten att undersöka de digitala verktygen. Vidare visade studien att lärarna är i behov av mer tid för att lära sig IKT och att utveckla den, samt få stöd i att förstå den. Något som studien även påtalar är att lärarna behövde institutionellt stöd för att säkerställa tillgången av IKT och datorer i varje klassrum (s.240). Takala (2013:17) och Olofsson, et. al (2015) ansåg likaså i sina studier att lärarna är i behov av stöd och digital utveckling.

En svensk studie av Forsling (2017) har samlat in empiri genom observationer och intervjuer. Respondenterna var sex lärare (två förskoleklasslärare och fyra lågstadielärare) som deltog i studien (abstract och s.65). Studiens fokus låg på digitala skriv- och lässituationer. Det övergripande syftet med avhandlingen var att se hur lärare utformar och anordnar sin undervisning med digitala verktyg, detta för att få alla elever att uppleva meningsskapande och delaktighet i lärande (s.198). Vidare framkom det att IT-stöd saknas på ett flertal skolor och att rektorerna ansåg att lärarna hade otillräcklig IT-kompetens, medan vissa rektorer ansåg att de själva hade kompetens att utveckla IT-användandet. Det framförs också att den svenska skolan måste ta sig an utmaningen att arbeta med varierade digitala verktyg och medier (203-204). Vidare framkommer det att lärarna i studien tog sig an det erbjudande och utmaningen, som denna studie handlar om. Detta för att få stöd samt kompetensutveckling om digitala verktyg i skriv- och lässituationer. Det framkom även att lärarna vill utvecklas i sitt användande av digitala verktyg, för att kunna använda dem på ett sätt som möter skolans krav och uppdrag (s.203-204).

3.1 Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningsvis visar den tidigare forskningen på att implementering är komplext, något som resulterar i att lärare och rektorer måste ha en tanke bakom över hur de vill arbeta med digitala verktyg i svenskundervisningen. Samtidigt framkommer det att lärarnas attityder och världsbild påverkar huruvida de väljer att arbeta med digitala verktyg eller inte. Forskningen visar även att lärare hade velat ha mer utbildning i användandet av digitala verktyg för att

arbeta mer med detta. Vidare vill lärarna även veta hur de kan använda sig av digitala verktyg i undervisningen och de vill även ha en bättre stöttning samt mer tid till att prova de olika digitala verktygen.

4 Metod

Val av metod kan ses som den övergripande formgivningen av ett uppsatsprojekt (Svensson & Ahrne, 2015:18). Målet är att skapa ett projekt som på bästa sätt svarar de frågor som ställs. Metoden består av de val som forskaren eller studenten gör för att skapa forskningsprojektet. Datasamlingsmetoden som ligger till grund för denna undersöknings empiri är enkäter, som 30 stycken F-6 lärare besvarat. Enkätundersökningen gjordes på nio olika skolor i en stad i västra Sverige. Fem av dem var kommunala skolor varav fyra ligger centralt belägna och tre på landsbygden. I undersökningen deltog även två centralt belägna privatskolor (friskolor). I tabell 1 syns hur många lärare som deltog i undersökningen från varje skolkategori.

Tabell 1

Typ av skola	Antal lärare F-3	Antal lärare 4-6
Privat skola	6	3
Lantligt belägen skola	7	0
Stadsskola	11	3

Tabellen visar hur många lärare som deltog i undersökningen från varje skolkategori.

Ordell (2007:85) skriver att enkäter kan vara lämpligt att använda när man vill få fram hur ofta och vanligt förekommande ett fenomen är, eller för att undersöka människors attityder till olika företeelser. Då vårt syfte var att samla in information om lärarnas tankar kring användandet av digitala verktyg i svenskämnet valde vi att använda oss av en enkät för att samla in så mycket empiri från olika personer som möjligt. För att uppnå detta skapades enkäterna på en online sida som heter Survio.se för att på ett smidigt sätt kunna skicka en länk till enkäten till flera skolor. Enkäten bestod av 13 olika frågor (se bilaga 1) som lärare som undervisar i svenska i årskurs F-6 fick besvara.

Denna undersökning är strukturerad med både en kvalitativ och kvantitativ metod. En kvalitativ undersökning är tämligen anpassningsbar och ostrukturerad, medan en kvantitativ undersökning är strukturerad (Bjørndal 2005:108). För att skapa ett mer mätbart och analyserbart resultat användes enkätfrågor med både slutna och öppna frågor. Genom att kombinera både slutna och öppna frågor möjliggörs en mer tillförlitlig undersökning, där

respondenterna får möjlighet att utveckla sina svar. Vidare skriver även Bjørndal (2005:101) att det framträder fler nyanser och information via denna kombination. Att använda sig av enkäter som empiri är i sig en kvantitativ metod. Björkdahl Ordell (2007:93) beskriver att vid val av enkät är forskaren mer intresserad av vad människor anser utifrån bakgrund, etnicitet, kön eller klass istället för enskilda individers uppfattning. Syftet med denna enkät var att ta reda på vad lärarnas anser utifrån deras bakgrund och tillgång till digitala verktyg och utbildning. Till skillnad från Björkdahls beskrivning valde vi även att analysera lärarnas uppfattning utifrån hur de väljer att svara på frågorna, något som räknas som kvalitativt. För att se olika samband i lärarnas enkätsvar gjordes en tabell (se bilaga 2) där alla svar radades upp. En djupare beskrivning av tabellen går att finna under rubriken ”Användning av analysverktyg”.

En deduktiv ansats bygger på logik och innebär att slutsatser dras utifrån allmänna lagar och teorier (Svensson, 2015:2018). Eftersom enkätfrågorna som användes i denna studie och valet av analysverktyg av empiri utgår från implementeringsteorin väljer vi att beskriva denna studie som en deduktiv ansats.

4.1 Urval

I urvalet av vilka lärare som skulle vara med i undersökningen skickades ett mejl med beskrivning på forskningsområde och länk till enkätfrågorna till nio olika F-6 skolor med en empiriinsamlingsperiod på två veckor. De skolor som varit med i undersökningen valdes på grund av ett bekvämlighetsurval. Ordell (2007:86) beskriver ett bekvämlighetsurval som en grupp som är lättast att nå med enkäten. Skolorna som deltog i undersökningen, har vi sedan tidigare etablerade kontakter på, via verksamma lärare och samt rektorer på vederbörande skolor. Dessa lärare samt rektorer hjälpte oss att sprida enkäten vidare till berörda respondenter på skolorna. Då vi valt att ha med olika typer av skolor, privata och kommunala samt där skolorna är belägna centralt eller lantligt, kan även vårt urval beskrivas som ett strategiskt urval.

I resultatdelen kommer några citat från olika lärare att presenteras. Urvalet av dessa gjordes eftersom de sammanställer svaren som lärarna gav i enkäten. Är det ett flertal av lärarna som exempelvis väljer att skriva att det är viktigt med en varierad undervisning, har vi valt det citat som bäst sammanfattar detta. Det presenteras även säregna citat från enstaka lärare. Eftersom

deras svar är annorlunda kan det vara intressant att även skriva med detta i resultatet för att visa att det inte alla tänker samma.

4.2 Etiska aspekter

I vår undersökning har vi valt att ta hänsyn till Vetenskapsrådets etiska principer om *informationskrav*, *samtyckeskrav*, *konfidentialitetskrav* och *nyttjandekrav* (Vetenskapsrådet 2002:6). När det gäller *nyttjande- och informationskravet* informerades respondenterna om undersökningens förfarande, hur underlaget ska användas samt vilket syfte den har, vilket gjort att informationskravet uppfyllts. Vidare fick respondenterna även information om *konfidentialitetskravet*, om att hanteringen av empirin sker förtroligt och att de är anonyma. Detta har även uppnåtts då endast vi har inloggningsuppgifter till enkätundersökningsprogrammet. Angående *samtyckeskravet* påvisades det att det var frivilligt att delta i undersökningen. Dessa etiska principer informerades respondenterna om via mail, innan enkätundersökningen påbörjats.

5 Teoretiskt ramverket

Det teoretiska ramverk vi valt att använda till denna undersökning är implementeringsteorin. Nedan kommer först en presentation av vad implementering innebär. Sedan förklaras de analysbegrepp, som används för att analysera och förstå empirin. Slutligen kommer en presentation i hur vi valt att använda oss av detta teoretiska ramverk för att analysera den empiri vi fått in genom enkäterna.

5.1 Implementeringsteorin

Implementering är en procedur som används för att införa nya metoder i den vanliga verksamheten som säkerställer att dessa används som det var avsett och med varaktighet (Socialstyrelsen, 2012:5). Den delas upp i fyra större led som är myndigheter, mellanhänder, närbyråkrater (lärare och rektorer beskrivs som detta) och brukarmedverkan (Vedung, 1998:180). Implementering tar tid och det kan ta mellan två till fyra år innan en ny metod integrerats och blivit en del av organisationen. Många gånger startas ett förändringsarbete med fokus på att implementera en metod som är modern vid den tidpunkten (Socialstyrelsen, 2012:6). Inom teorin benämns oftast tre olika villkor som bör uppfyllas för en underlättad implementering. Dessa beskriver Vedung (1998:180) som förstå, kunna och vilja.

5.1.1 Förstå

För att implementeringen ska bli tydlig är det viktigt att processarbetet förankras till de personer som förändringsarbetet gäller (Vedung, 1998:180). För att skapa detta måste alla inom organisationen vara eniga om de mål som de ska sträva mot och samtidigt förstå behovet av ett förändringsarbete. Har inte de anställda skapat en förståelse, menar Vedung att den valda metoden inte kommer få det resultat som implementeringen inrättats för att få fram. Den valda metoden ska även överensstämma med organisationens uppdrag och värderingar (Socialstyrelsen, 2012:7). De grundläggande frågor som därmed måste tydliggöras är varför, på vilket sätt, vilka berörs, vilka resurser finns och behövs, vad krävs av mig och organisationen samt vilka hinder eller framgångsfaktorer som finns. Samtidigt skriver Jarl och Rönnberg (2015:89) att när implementeringar i styrdokumentet möter verksamheten gör lärare och rektorer en egen tolkning och värdering av innehållet. Detta kan resultera i ett stort glapp mellan skolans uppdrag och vad de faktiskt gör. Eftersom både lärare och rektorer kan tolka styrdokumentet på ett annat sätt än lagstiftaren avsett resulterar detta i att skolor kan tolka målen olika.

5.1.2 Kunna

En metod kan beskrivas som implementerad när det är mer än hälften av de professionella inom yrket, som använder den nya metoden och efter något år kan det beskrivas som en rutin (Socialstyrelsen, 2012:10). För att en metod ska få lämplig effekt måste den användas på rätt sätt. En viktig faktor för att kunna bedriva en lyckad implementering är, huruvida det finns tillgång till de resurser som krävs eller inte (Vedung, 1998:180-181). Det kan vara ekonomibrist, något som i sin tur kan resultera i att det inte går att anställa tillräckligt med personal för att bedriva den nya metoden. Det kan även vara så att organisationen inte kan införskaffa det material som krävs för att förändra arbetssättet eller införa metoden. De som rekryteras behöver även lämplig utbildning som är kopplad till implementeringen.

5.1.3 Vilja

Vedung (1998:181) skriver att de berörda aktörernas vilja till att införa den nya metoden, inverkar på resultatet. Finns det anställda, chefer eller politiker som inte är villiga att genomgå implementationen, kommer inte organisationens arbete helt och hållet utgå från den nya metoden. Socialstyrelsen (2012:14) beskriver att det finns flera missförstånd gällande implementering. En av dessa är att effektiva metoder sprider sig själva och snabbt, något det

även kan göra. Men det finns också flera exempel på ineffektiva metoder som fått stort genomslag på kort tid. Det räcker inte bara med att människor informeras om en ny effektiv metod för att börja använda denna, något som också är ett vanligt missförstånd. Samtidigt garanterar inte heller utbildning till användning av nya metoder (s.15).

5.2 Användning av analysverktyg

Björkdahl Ordell (2007:93) beskriver ett analysverktyg som något som kan användas för att tolka de resultat som samlats in. För att analysera den empiri som kommit genom enkäterna från de 30 olika lärarna i de nio olika skolorna, valde vi att använda oss av implementeringsteorin. Vi har tidigare i arbetet skrivit vad denna innebär och då beskrev vi även bakgrunden till de olika begreppen ”förstå”, ”vilja” och ”kunna”. I denna del presenteras istället hur dessa begrepp har använts i denna undersökning. För att göra svaren tydliga för oss själva valde vi att skriva in dem alla i en tabell, där lärarna beskrivs som L1, L2, L3 och så vidare, samt frågorna som Fr1 till och med Fr13 (se bilaga 2). Svaren som kommit in har vi sedan markerat i olika färger beroende på om vi ansåg att svaret tillhörde förstå, vilja eller kunna. Förstå är markerat med rött, vilja med blått och kunna med grönt. De delar som inte är markerade har ingen tydlig koppling till något av begreppen. Färgkodning är enligt Björndal (2005:86) ett bra sätt att upptäcka mönster och vilken kategori de tillhör.

I relation till lärarnas svar har begreppen tolkats utifrån beskrivningarna om de olika begreppen förstå, vilja och kunna. Jarl och Rönnberg (2015:89) beskriver att lärare kan göra en egen tolkning av målen i läroplanen. Lärarnas tolkningar av hur ofta de anser att man behöver arbeta med digitala verktyg för att uppnå målen och hur de väljer att använda detta i undervisningen är de frågor vi valt att ställa för att analysera lärarnas förståelse för implementeringen.

Begreppet vilja tolkas istället utifrån om lärarna visat att de vill arbeta med digitala verktyg i svenskan. Detta visades genom att lärarna fick besvara hur ofta de arbetade med digitala verktyg, om de hade velat utveckla sin kompetens och hur de väljer att arbeta med detta i sin undervisning. Hur ofta läraren arbetar med digitala verktyg kan visa på lärarens vilja till att arbeta med digitala verktyg i svenskan, men kan även ha att göra med skolans tillgång till datorer eller Ipads. Finns det exempelvis inte en klassuppsättning med Ipads eller de delas med andra klasser, kan detta påverka hur ofta läraren arbetar med digitala verktyg i svenskan.

Detta resulterar i att mängden tid som läraren väljer att arbeta med digitala verktyg även kan kopplas till begreppet kunna. Vedung (1998:180) beskriver att en lyckad implementering är starkt sammanknutet till hur, i detta fall skolans, resurser ser ut. Har skolan en liten tillgång till digitala verktyg, finns inte tillräckligt med resurser för att kunna arbeta med detta i svenskan på ett sätt som läraren hade velat. Huruvida lärarna uppnår begreppet kunna i implementeringen av digitala verktyg i svenskundervisningen, kan detta även visas genom lärarnas möjlighet till utbildning inom området. Visade lärarna i studien en stark inställning till att inte arbeta med digitala verktyg i skolan tolkades detta som en negativ inställning till arbeta med detta. Positiva svar visades istället genom att lärarnas enkätsvar visade på en vilja till att arbeta med digitala verktyg i sin undervisning.

Alla tre begreppen är starkt kopplade till varandra och behövs för att kunna göra en analys kring lärarnas inställningar utifrån implementeringsteorin. För att göra det lättare och tydligare för oss valde vi även att skapa en tabell med egna tankar och kommentarer kring huruvida lärarnas svar i enkäten är kopplade till begreppen förstå, vilja och kunna. Ett utdrag ur denna tabell går att se nedan (figur 1) eller tabellen i sin helhet i bilaga 3. De tankar som vi antecknat i tabellen har sedan använts som stöd när resultat och den slutliga diskussionen skrivits.

Tabell 2

Lärare	Förstå	Vilja	Kunna	Övrig kommentar
L1	Läraren visar på oförståelse eftersom det är ett mål att eleverna ska kunna hantera digitala verktyg och hen skriver att de uppnår utan.	Läraren vill inte utveckla sin digitala kompetens och visar tydligt i sina svar att hen inte vill arbeta med digitala verktyg i skolan.	Det finns möjlighet till att arbeta med Ipad på skolan, men det räcker inte till en hel klass. Detta kan vara en anledning till att läraren inte vill arbeta med digitala verktyg.	Lärarens inställning till att arbeta med digitala verktyg är negativ. Läraren svarar att internet krångla ofta något som kan ha med hens inställning att göra. Tycker även det är ganska dåligt att det finns som mål.

L2	Verkar ha förståelse	Vill utveckla sin digitala kompetens och hade arbetat mer om denne gjort detta. Väljer att försöka arbeta med eleverna genom att låta dessa arbeta gemensamt.	Finns inte en klassuppsättning Ipads men läraren försöker arbeta på ändå.	Vi får en känsla av att denna lärare har en positiv inställning till att använda digitala verktyg i svenskan. Hen försöker använda det så gott det går.
----	-------------------------	--	---	--

Exempelutdrag ur tabellen i bilaga 3, över våra tankar kring lärarnas svar i relation till begreppen förstå, vilja och kunna.

6 Metoddiskussion

När det gäller studiens validitet beskriver Björkdahl Ordell (2007:91) att en enkätundersökning uppnår god validitet om frågorna är kopplade till det problemområde som undersökningen handlar om. Då vi skapade frågorna för att behandla det problemområde vi valt att undersöka uppnår denna undersökning god validitet. Björkdahl Ordell beskriver även att god reliabilitet i enkätsvaren uppnås på bästa sätt om alla respondenter förstår frågorna på samma sätt. Eftersom vår enkät till största del består av fasta svarsalternativ är det svårt att se om respondenterna förstått frågorna. Fråga 11 och 12 i enkäten ([se bilaga 1](#)) består emellertid av öppna frågor där läraren kan beskriva deras tolkning av hur mycket man behöver arbeta med digitala verktyg för att uppnå målen och hur de arbetar med detta i undervisningen. Majoriteten av lärarna svarade på ett sätt som visar förståelse för frågan, något som visar att enkäten uppnår god reliabilitet. Vi känner dock att det skulle funnits med ytterligare följdfrågor till vissa av svaren i enkäten, för att vi skulle kunna få en djupare förståelse för lärarnas tankar och erfarenheter.

Kihlström (2007:231) beskriver en studies validitet som hög om den tar upp det som den förväntas att ta upp. Det resultat och de olika kategorier vi har utformat utifrån den empiri som insamlats är starkt kopplande till de frågeställningar som vi har. Samtidigt innehåller vårt arbete ingen tidigare forskning som motsäger det som skrivits fram i bakgrunden eller den tidigare forskningen. Arbetet kan således uppfattas som vinklat då vi bara väljer att ta upp en

vinkel. Vi har inte kunnat hitta någon tidigare forskning där lärarna har en negativ inställning till implementering av digitala verktyg.

Även om vi valt att använda oss av implementeringsteorins begrepp förstå, kunna och vilja för att tolka den empiri som samlats in, kan våra tidigare erfarenheter och kunskaper påverka hur vi väljer att tolka lärarnas svar. Detta resulterar i att studiens reliabilitet kan vara låg då vi inte med säkerhet kan avgöra om någon annan tolkat lärarnas svar på samma sätt som oss.

Samtidigt skriver Dovemark (2007:164) att en studies reliabilitet ökar om det är fler än en person som läst empirin. Då vi båda läst och tolkat den insamlade empirin enskilt och trots detta kommit fram till samma tolkningar betyder detta att reliabiliteten kan upplevas som högre.

Eftersom denna undersökning bygger på enkätfrågor som skickats ut till nio olika skolor i form av en länk, går det inte att säkerställa hur många lärare som svarat från varje skola eller hur stort bortfallet är. Detta innebär att det kan vara en liten spridning på svaren, då det kan vara flera lärare som valt att delta på en skola och färre på en annan. Av denna anledning kan denna undersökningens trovärdighet ifrågasättas något. Istället för att använda sig av andra lärare eller rektorer på de olika skolorna till att vidarebefordra länken, hade en bättre lösning varit att själva berätta om undersökningen för lärarna. Kihlström (2007:230) skriver att när en person, i detta fall lärare, får se de som utför undersökningen, är det större chans att det är fler som väjer att svara på enkäten. Samtidigt hade vi även vetat hur stort bortfallet varit och hur många från varje skola som var med och deltog. Samtidigt skriver Stukát (1993:68) att det inte finns några specifika regler gällande hur mycket bortfall en undersökning får ha för att anses vara tillförlitligt. Vidare skriver han att alla undersökningar har sina säregna problem och gestaltning. Ett annat alternativ för att få en djupare förståelse för lärarnas förståelse, vilja och kunnande hade varit att göra intervjuer. Då hade det varit lättare att ställa följdfrågor till lärarnas svar och på så vis skapat en bredare empiriinsamling.

Svensson och Ahrne (2015:27) nämner begreppet analytisk eller teoretisk generalisering som utgår från att undersökningens resultat relateras till allmänna teoretiska ramverk. För att relatera resultatet till ett mer generellt begrepp går det att fråga sig själv vad det är för ett exempel som studerats. I denna undersökning är det lärarnas svar gällande arbete och tankar kring användandet av digitala verktyg relaterat till implementeringsteorins tre begrepp vilja, förstå och kunna som studerats. Lärarnas svar kan således generaliseras utifrån implementeringsteorin som denna undersökning är baserad på. Samtidigt skriver även

Svensson och Ahrne (s.28) att generaliseringar bör göras med stor försiktighet och självkritik då det inte är självklart att det som uppkommit i undersökningen ger samma resultat på andra platser. Eftersom denna studie bara utgår från några skolor i en stad behöver inte empirin som framkommit vara samma i hela landet.

7 Resultat

Nedan presenteras empirin från 30 olika lärares enkätsvar med hjälp av diagram, tabeller och deskriptiva beskrivningar. Lärarna fick besvara 13 olika frågor som handlade om deras tankar kring den reviderade upplagan om digitala verktyg, deras säkerhet kring användandet av digitala verktyg i svenskan, om de ville utveckla sin kompetens, deras tillgång till digitala verktyg och hur de tolkar de mål i läroplanen som handlar om digitala verktyg. En tydligare sammanställning av resultatet går att se i [bilaga 2 och 3](#). Nedan kommer dessa svar presenteras i tre olika kategorier.

7.1 Tolkning av förståelse för varför digitala verktyg finns som mål i svenska

En av frågorna; *Vad är din tolkning av hur mycket en lärare behöver arbeta med digitala verktyg för att uppnå målen i svenskämnet?* och *Hur arbetar du med eleverna för att de ska uppnå de digitala målen i svenskämnet?* Här kan vi se förståelsen för digitala verktyg.

Flertalet lärarna beskriver och visar på förståelse för digitala verktyg i undervisningen och mot målet i Lgr 11 ([se bilaga 2](#)). Tre av dessa lärare beskriver att vissa elever med behov av stöttning och som har extra anpassningar, behöver arbeta mer med digitala verktyg för att klara undervisningen. Vidare anser fem lärare att eleverna behöver digitala verktyg för att nå målen i svenska, medan en lärare anser att eleverna inte behöver några digitala verktyg, utan de uppnår målen i Lgr 11 ändå. En lärare i förskoleklass beskriver att de inte har några uppnående mål, men anser att det är bra träning för de elever som har svårt att skriva bokstäver för hand.

I enkäten framkommer det att det kan vara svårt att veta hur mycket man som lärare ska arbeta med digitala verktyg, men att det handlar om att eleverna ska känna sig trygga i hanteringen. Lärare L10 beskriver detta på följande sätt;

Det är svårt att säga hur mycket man behöver arbeta med digitala verktyg. En del elever behöver arbeta mycket med digitala verktyg för att få den stöttningen som krävs för att de ska kunna uppnå målen i svenska. Andra elever är inte i behov av det på samma sätt. Jag skulle säga att det beror helt utifrån gruppens kunskaper

Flertalet lärare i undersökningen skriver ungefär som läraren ovan, att eleverna ska känna sig trygga i användandet. Ett flertal lärare tar även upp begreppet variation i undervisningen, stöttning för de elever som är behov av särskilt stöd och att det ska fungera som en naturlig del av undervisningen. Detta skrivs på följande sätt;

L12; ”Nödvändigt för att kunna ge de anpassningar som krävs för elever med särskilda behov och läs- och skrivsvårigheter”

L15: ”Varierad i undervisningen. En varierad undervisning där man blandar teoretisk, praktisk digitala verktyg mm. Jag har sett att mina elever mår bra av en varierad undervisning”

L24: ”Ska finnas med som en naturlig del i svenskan och även i övriga ämnen”

Tre lärare i undersökningen skriver fram att majoriteten av målen kan uppnås i svenska utan att arbeta med digitala verktyg i skolan. Men de digitala verktygen kan fungera som stöd och förenkla skrivandet när eleverna exempelvis ska skriva om sina texter. Samtidigt menar även lärarna på att digitala verktyg ska användas i alla ämnen och inte bara i svenskundervisningen. L21 beskriver detta som följande:

Jag tror att man utan problem kan nå de flesta av kunskapskraven i svenskan utan digitala verktyg. Däremot är det nödvändigt för att kunna nå de centrala delarna i kursplanen att arbeta omfattande med digitala verktyg. Det är också av största vikt att kunna ge eleverna de redskap som de sedan behöver i övrig undervisning och i livet. Det är också utmärkt att kunna variera sin undervisning och göra den levande med hjälp av digitala verktyg

Det är viktigt att utgå från elevgruppen och skapa en varierad undervisning med syftet att göra eleverna säkra i användandet av digitala verktyg. En lärare beskriver att det inte är mängden tid som eleverna arbetar med digitala verktyg som är det viktiga, utan hur man arbetar med dem under lektionen. Majoriteten av lärarna (23 stycken) ansåg att det är bra eller mycket bra

att digitala verktyg finns med som mål i svenska. Sex av dessa lärare hade ingen åsikt och endast en lärare ansåg det som dåligt. Den sistnämnda läraren valde att skriva följande som svar till hur hen väljer att tolka hur mycket hen behöver arbeta med digitala verktyg för att nå målen i svenska och hur hen arbetar med detta:

L1: ”Behövs inga digitala verktyg” och ”Mina elever uppnår målen i svenskan utan digitala verktyg”

Lärarna fick även besvara hur de arbetar med eleverna för att de ska uppnå målen i svenskämnet. Majoriteten av lärarna beskriver att de arbetar med digitala verktyg som ett sökverktyg, för att skriva texter, skapa presentationer och vara källkritisk. Alla beskrivningar är kopplade till läroplanens mål i svenska. Vidare arbetar även lärarna med appar, hemsidor och spel för att eleverna ska känna sig trygga i användandet av digitala verktyg. Två lärare ger ingen djupgående beskrivning på hur detta arbete går till, utan valde istället att svara ”Då och då” eller ”Mångsidigt”.

En sammanfattning av detta är att lärare tolkar hur mycket de behöver arbeta med digitala verktyg för att uppnå målen i svenska på olika sätt. Tre vanliga uppfattningar som framgick var att lärarna var osäkra över hur mycket tid de skulle arbeta med digitala verktyg, att det var viktigt att göra undervisning med digitala verktyg till en naturlig del i planeringen, det är viktigt med varierad undervisning och det behövs för elever i behov av stöttning. Vanliga svar på hur lärarna arbetade med digitala verktyg för att uppnå målen var att de arbetade med att skriva texter, skapa presentationer och vara källkritisk.

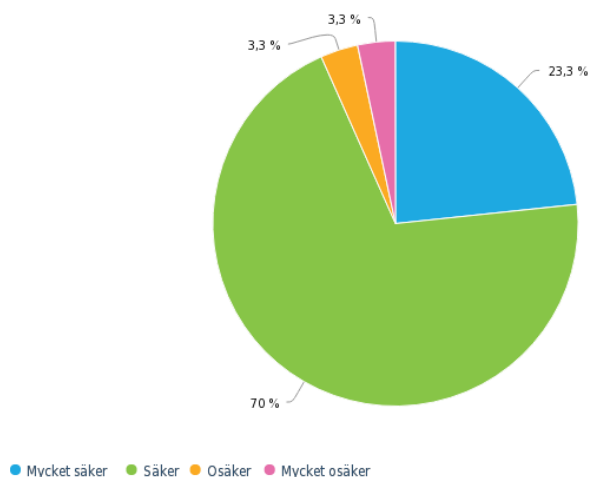
7.2 Vilja arbeta med digitala verktyg och utveckla sin kompetens

Lärarna besvarade dessa frågor; *Hur säker känner du dig i användandet av digitala verktyg i Svenskämnet? Hade du velat utveckla din kompetens inom användandet av digitala verktyg? Hade du arbetat mer med digitala verktyg om du hade känt dig säker i din digitala kompetens?* Här kan vi koppla lärarnas vilja samt säkerhet i sitt digitala användande.

I denna undersökning fick lärarna bland annat besvara hur säkra de kände sig i användandet av digitala verktyg. Av 30 lärare var det en majoritet som kände sig säker eller mycket säker i användandet av digitala verktyg i svenskundervisningen (se [diagram 1](#)).

Diagram 1

Hur säker känner du dig i användandet av digitala verktyg i Svenskämnet?

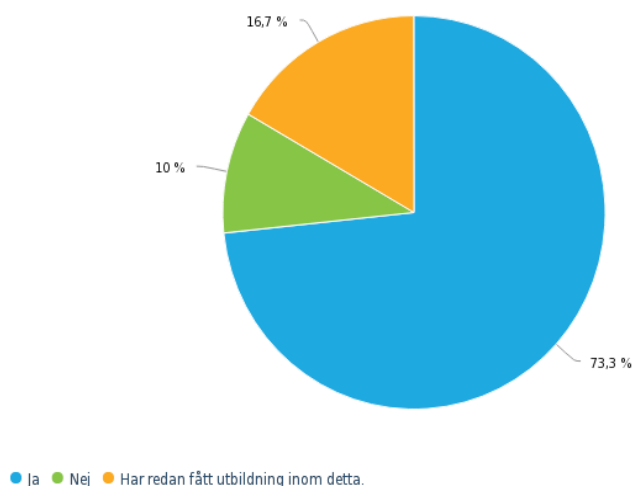

Diagrammet visar hur lärarna svarade på frågan: Hur säker känner du dig i användandet av digitala verktyg i svenskämnet?

Trots att en majoritet av lärarna visade på säkerhet i sitt arbete med digitala verktyg visade även resultatet att 22 av lärarna ville utveckla sin digitala kompetens. Till denna grupp tillhör tre lärare som känner sig mycket säkra och två lärare som känner sig mer eller mindre osäkra. I diagrammet ovan går det att avläsa att det är 23,3 procent, motsvarar sju, av lärarna som känner sig mycket säkra i sitt användande av digitala verktyg i svenskundervisningen. De resterande lärare, fem, som inte ville utveckla sin digitala kompetens hade redan fått utbildning i användandet av digitala verktyg.

Diagram 2

5. Hade du velat utveckla din kompetens inom användandet av digitala verktyg?

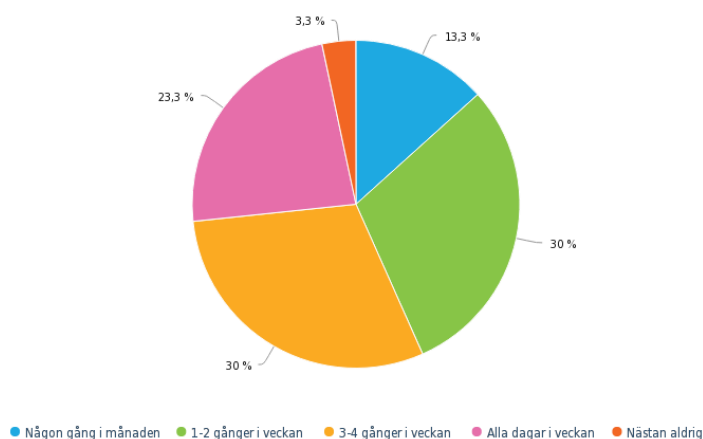

Diagrammet visar hur lärarna svarade på frågan: Hade du velat utveckla din kompetens inom användandet av digitala verktyg?

Två av de lärare som inte ville utveckla sin digitala kompetens, visade i resterande svar att dessa känner säkerhet i användandet av digitala verktyg i svenskundervisningen. De arbetade även på ett varierat sätt med detta i sin undervisning mellan tre till alla skoldagar i veckan. Den ena läraren tyckte även att det var mycket bra att digitala verktyg finns med i läroplanens mål i svenska. Den tredje och sista läraren, som inte ville ha någon vidareutbildning för att utveckla sin digitala kompetens, visade heller ingen vilja till att arbeta med digitala verktyg i svenskan. Läraren arbetar med digitala verktyg 1-2 gånger i veckan men tycker inte det är speciellt bra att det finns som mål i läroplanen och förklarar även att målen kan nås utan digitala verktyg. Alla lärare väljer att arbeta med digitala verktyg olika mycket i undervisningen. Nedan kommer ett diagram som visar hur ofta lärarna väljer att arbeta med digitala verktyg.

Diagram 3

3. Hur ofta använder du dig av digitala verktyg i svenskan?

Diagrammet visar hur lärarna besvarade frågan: Hur ofta använder du dig av digitala verktyg i svenskan?

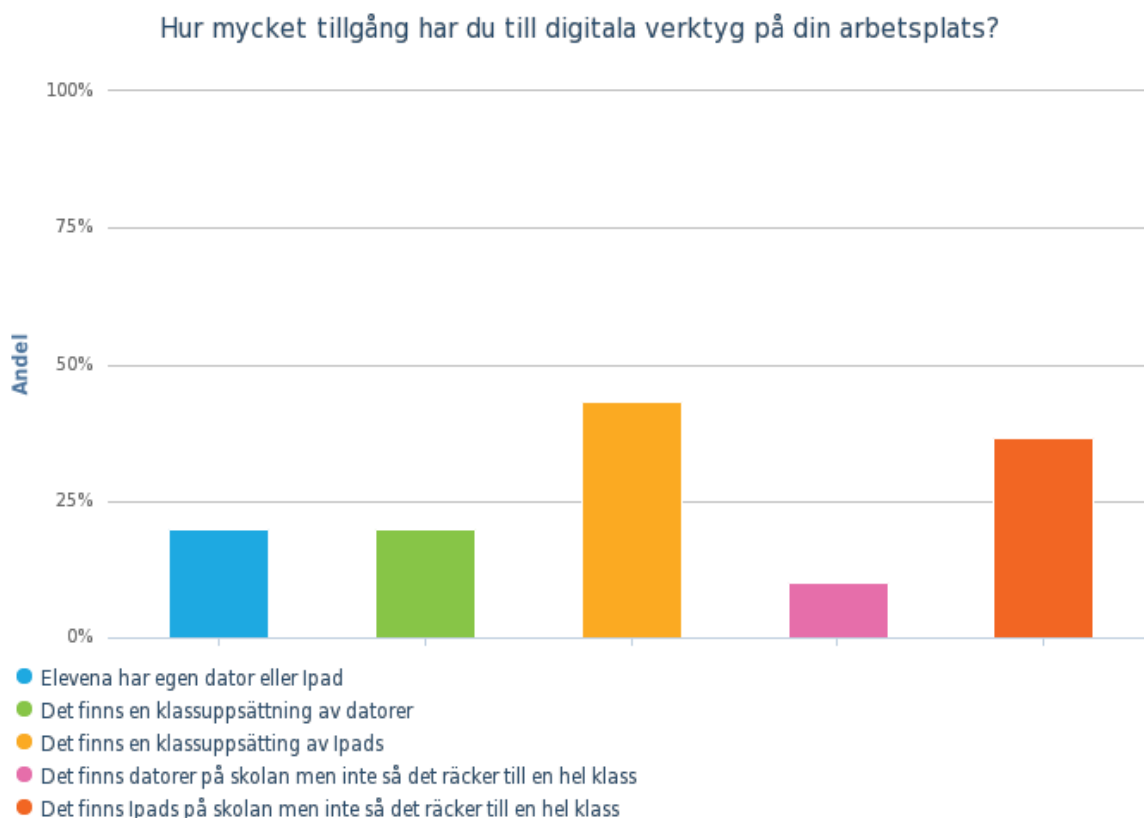
Av de 30 lärare som svarade på enkäten arbetar en majoritet av dessa med digitala verktyg mellan en till alla skoldagar i veckan. Av de totalt fem lärarna som bara arbetar med digitala verktyg någon gång i månaden eller nästan aldrig hade samtliga lärare arbetat mer med digitala verktyg om de hade känt sig mer säkra i sin digitala kompetens. Alla deltagande lärare hade även varit intresserade av att gå en utbildning för att bli säkrare.

En sammanfattning av detta är att majoriteten av lärarna känner sig säkra i användandet av digitala verktyg men hade ändå velat ha en utbildning för att bli ännu säkrare. Samtidigt väljer även en majoritet av lärarna att arbeta med digitala verktyg mellan en till alla skoldagar i veckan.

7.3 Kunna använda digitala verktyg i svenskundervisningen

Lärarna fick frågorna; *Har du tillgång till digitala verktyg på din arbetsplats?* och *Hur mycket tillgång har du till digitala verktyg på din arbetsplats?* Här har vi haft möjligheten att tolka deras ”kunnande”, om de har givits möjligheten till användande av digitala verktyg i undervisningen. Tio lärare har svarat att det inte finns tillräckligt med Ipads eller datorer så det räcker till en hel klass. En av dessa lärare svarade även nej på frågan om det fanns tillgång till digitala verktyg på lärarens arbetsplats. Nedan finns en tabell som visar lärarnas svar på hur deras tillgång till digitala verktyg såg ut på deras arbetsplats.

Diagram 4

Diagrammet visar hur lärarna besvarade frågan: Hur mycket tillgång har du till digitala verktyg på din arbetsplats.

I diagrammet går det att avläsa att totalt 63,3 procent av lärarna har tillgång till en klassuppsättning Ipads eller datorer på sin arbetsplats. Detta motsvarar totalt 19 lärare. I diagrammet framkommer det även att det är 20 procent av lärarna, motsvarar 6 stycken, där eleverna hade tillgång till ett eget digitalt verktyg i form av en Ipad eller dator. Vad som inte visas i diagrammet är att alla sex lärare, vars elever har eget digitalt verktyg, är 4-6 lärare.

Det är bara en F-3 lärare där eleverna använder sig av ett eget digitalt verktyg. Tillgången till de digitala verktygen varierade mellan de olika skolorna. Resultatet visade att alla sju F-3 lärare som arbetade på en privat skola hade tillgång till en klassuppsättning Ipads eller datorer.

Fem av de sju F-3 lärarna som arbetade på en lantligt belägen skola har tillgång till datorer eller Ipads men inte så det räcker till en hel klass. En av lärarna har tillgång till en dator per elev och har även en klassuppsättning med Ipads. En lärare har bara tillgång till en klassuppsättning Ipads. Av de fyra centralt belägna skolorna har sex F-3 lärare tillgång till en klassuppsättning av Ipads eller datorer och fem har tillgång men inte till en helklass. Uppdelningen av tillgången till digitala verktyg på de olika skolorna finns i tabell 2 nedan.

Tabell 3

Typ av skola	Antal lärare F-3	Tillgång
Privat	7	Klassuppsättning med Ipads eller dator
Lantligt belägen	5	Har dator eller Ipads som inte räcker till en hel klass
Lantligt belägen	1	En dator per elev och en klassuppsättning Ipads
Lantligt belägen	1	Klassuppsättning Ipads
Stadsskola	6	Klassuppsättning dator eller Ipads
Stadsskola	5	Har dator eller Ipads som inte räcker till en hel klass

Tabellen visar uppdelningen av digitala verktyg på de olika skolorna.

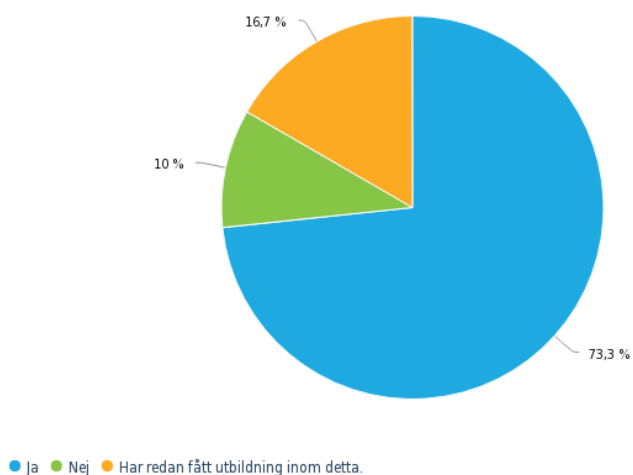
Lärarna fick även besvara hur ofta de ansåg att de digitala verktygen inte fungerade som det skulle vid användandet. Här varierade lärarnas svar, något som inte hade med skolans

placering att göra. 13 stycken lärare anser att de digitala verktygen aldrig eller nästan aldrig krånglar, 8 stycken anser att de digitala verktygen fungerar dåligt ibland och 9 stycken anser det inte fungerar ganska ofta eller ofta. Det finns inga direkt tydliga samband mellan lärarnas kunskaper och anledningen till att de upplever att de digitala verktygen inte fungerar. Däremot tycker läraren som har en negativ inställning till att arbeta digitalt, att de digitala verktygen ofta fungerar dåligt och så även de två lärare som kände sig osäkra kring användandet av digitala verktyg i svenskan.

I den del som berörde viljan presenterades lärarnas svar angående om de hade velat utveckla sin digitala kompetens i relation till om de ville utbilda sig inom digital teknik. I denna del presenteras istället resultatet utifrån om lärarna fått möjlighet till att gå en utbildning. Resultatet visade att det bara var 5 av 30 lärare som hade fått någon form av digital utbildning. I diagrammet nedan visas att det är 25 av 30 lärare som inte fått någon form av utbildning i användandet av digitala verktyg.

Diagram 5

5. Hade du velat utveckla din kompetens inom användandet av digitala verktyg?

Diagrammet visar hur lärarna besvarade frågan: *Hade du velat utveckla din digitala kompetens inom användandet av digitala verktyg?*

Sammanfattningsvis visar skolorna en stor variation i tillgången på digitala verktyg, förutom 4-6 lärarna där alla elever har tillgång till en egen dator. En tredjedel av lärarna har en liten tillgång till digitala verktyg, dvs. tillgång till Ipads eller datorer som inte räcker till en hel klass. Samtidigt visar även resultatet att det bara är 5 av 30 lärare som fått någon form av utbildning i användandet av digitala verktyg.

7.4 Sammanfattning av resultat

I vårt resultat har vi sett att flertalet lärare visar på förståelse för digitala verktyg i sin undervisning och arbetar mot målen i Lgr 11. En del lärare visar även på förståelse för att eleverna behöver digitala verktyg för att nå målen i svenska, samt att det finns elever som är i behov av digitala verktyg som stöttning och extra anpassningar i svenskundervisningen. Ett flertal lärare skriver även att det är viktigt med ett varierat arbete och att de digitala verktygen ska ses som en naturlig del i det vardagliga arbetet.

Resultatet visade även att huvudparten av lärarna känner sig säkra eller mycket säkra i användandet av digitala verktyg i svenskundervisningen. Lärarna upplever emellertid att de är i behov av en utbildning och hade arbetat mer med digitala verktyg om de känt sig säkrare i sin digitala kompetens. En av de deltagande lärarna visade även ingen vilja att arbeta med digitala verktyg, då hen anser att målen går att uppfyllas utan detta. Vidare har vi synliggjort lärarnas kunnande att använda digitala verktyg i undervisningen. Resultatet uppvisar olikheter gällande tillgången till digitala verktyg, vilket beror på vilken skola de tillhör. En tredjedel av lärarna har inte tillgång till en klassuppsättning av Ipads eller datorer, något som fick i alla fall en lärare att undvika att arbeta med detta.

Vidare kan vi utläsa att nästan tre fjärdedelar av lärarna har en klassuppsättning av digitala verktyg, samt att ett fåtal har eget digitalt verktyg att tillgå. Det framkommer dock att inga F-3 lärare har tillgång till individuella digitala verktyg till sina elever, det är endast 4-6 lärarna som har det. Det framkommer skillnader gällande lärares vilja att arbeta med digitala verktyg och deras känsla av säkerhet, samt vilja att utveckla sina kunskaper. Vidare synliggörs lärarnas förståelse för hur och varför de ska arbeta mot målet i Lgr 11. Ytterligare synliggörs även lärarnas kunnande, då resultatet uppvisar skillnader i tillgången av digitala verktyg, beroende på vilken skola läraren tillhör.

8 Slutdiskussion

I denna undersökning har vi valt att använda oss av implementeringsteorin för att skapa en förståelse för hur lärares vilja, förståelse och kunskap om arbete med digitala verktyg ligger till grund för deras val till att arbeta med digitala verktyg i undervisningen. Dessa tre begrepp är beroende av varandra och kan skapa en dålig implementering om någon av begreppen inte uppfylls tillräckligt. Utifrån Vedungs (1998:180) beskrivning av begreppet förståelse är det viktigt att lärarna förstår varför de ska arbeta med digitala verktyg i undervisningen, för att det ska börja användas i den dagliga verksamheten. Samtidigt skriver Edvarsson, Godhe och Magnusson (2018:27-28) att målen i läroplanen som handlar om att arbeta med digitala verktyg i svenska kan tolkas på olika sätt. Jarl och Rönnberg (2015:89) beskriver att lärare och rektorer har rätt att tolka styrdokumentet på ett eget sätt, något som i sin tur gör att det kan skilja sig mellan hur skolorna väljer att arbeta med digitala verktyg.

I likhet med vad både Edvarsson, Godhe och Magnusson (2018:27-28) samt Jarl och Rönnberg (2015:89) skriver, visar vår undersökning en variation i hur lärarna väljer att tolka de mål som står i läroplanen gällande digital teknik i svenskundervisningen. Vissa lärare har svårt att avgöra hur mycket eleverna behöver arbeta med digitala verktyg för att uppnå målen, medan andra beskriver det som en vardaglig del i undervisningen. Samtidigt beskrivs även de digitala verktygen som inte bara en del av läroplanen, utan även en viktig del i att stötta de elever som behöver extra stöd i sin skriv- och läsundervisning. Flera lärare påvisar även att eleverna behöver olika mycket tid för att känna sig säkra i användandet av digitala verktyg. För att lärare ska veta hur de ska arbeta med den digitala tekniken behöver dessa enligt en undersökning av Williams och Beam (2019) prata med andra verksamma lärare för att inspirera varandra samt delge kunskaper. Studien visar även att lärare behöver tid till att utforska de digitala verktygen och även ha tillgång till någon form av professionellt stöd. Även Edvardsson, Godhe och Magnusson (2018:64) beskriver att digitaliseringen påverkar arbetet i skolan, något som bidrar till att lärare är i behov av att testa olika arbetssätt som är lämpliga till svenskundervisningen och elevgruppen.

I läroplanens (Skolverket, 2018) centrala innehåll står det att elever i både låg- och mellanstadiet ska kunna skriva på digitala verktyg, skapa presentationer, söka information och vara källkritiska för att uppnå målen. Majoriteten av de lärare som deltog i denna studie beskrev ett arbete med digitala verktyg som var kopplat till läroplanen. Men det fanns de lärare som inte hade med målen i sin beskrivning av användandet. Detta kan bero på att de

bara nämnde några av de saker som de brukar arbeta med eller på grund av att vissa lärare har svårt att avgöra hur mycket de ska arbeta med dem.

För att Sverige ska nå de implementeringsmål som regeringen (2017:3) satt upp till år 2022 behöver alla skolor använda sig av digitala verktyg på likvärdigt sätt. Då lärare och rektorer kan tolka målen olika och även annorlunda än vad lagstiftaren tänkt, resulterar detta automatiskt i att användandet av digitala verktyg skiljer sig åt, något även vårt resultat bekräftar i denna studie. Dessutom spelar även ekonomin en viktig roll i huruvida skolorna har tillgång till digitala verktyg eller inte, vilket i sin tur kan påverka skolornas kunnande i implementeringen (Vedung, 1998:180-181).

Även tillgången till digitala verktyg ska enligt regeringen (2017:3) vara likvärdig i alla skolor för att nå implementeringsmålet gällande digital teknik. I denna undersökning frågade vi 30 olika lärare hur deras tillgång till digitala verktyg såg ut på deras arbetsplats. Resultatet visade att tillgången inte når upp till regeringens mål om en likvärdig tillgång. Istället varierade den ganska mycket mellan de olika skolorna, förutom 4-6 lärarna som har tillgång till en dator per elev. När det gäller F-3 lärarna var det en tredjedel av dessa som inte har tillgång till en klassuppsättning av datorer eller Ipads. Samtidigt visar en undersökning från skolverket (2019 C) att det ska finnas 1,3 datorer per elev i de svenska skolorna, något som inte stämmer överens med undersökningens resultat. Denna undersökning visade även att de privata skolorna hade bäst och likvärdig tillgång till digitala verktyg då alla deltagande lärare hade tillgång till en klassuppsättning Ipads eller datorer.

Även en uppföljning av Skolverket (2019:7 B) beskriver att lärare i grundskolan anser att deras tillgång till pedagogiskt och tekniskt stöd inte är densamma på de olika skolorna. Finns det inte tillräckligt med tillgång till digitala verktyg på skolorna kan detta, precis som Vedung (1998:180-181) beskriver, resultera i att lärare inte vill arbeta med digitala verktyg för att det blir en för stor process. Är läraren redan omotiverad till att arbeta med digitala verktyg i sin svenskundervisning, bidrar inte en sämre tillgång till digitala verktyg, till ökad vilja eller förståelse. Istället kan detta resultera i att läraren känner tvärt om, och undviker då att ha med detta i sin planering av undervisning.

Det finns även de lärare som har viljan att arbeta med digitala verktyg, men kanske inte kan på grund av att det finns för lite datorer eller Ipads. Ett exempel på en sådan lärare framkommer i vår undersökning. Hen anser att det inte finns tillgång till digitala verktyg på skolan, men har ändå kryssat för i enkäten att det finns Ipads på skolan men inte till en hel klass. Denna lärare använder nästan aldrig digitala verktyg i svenskundervisningen, något som kan bero på att hen inte känner att det finns de resurserna som hen önskat. Resterande lärare med liten tillgång till digitala verktyg visade ändå på vilja att använda det i undervisningen. De försöker istället göra det bästa av situationen och använda det på ett så genomtänkt sätt som möjligt.

Europaparlamentet (2006:13) skriver att en av de åtta nyckelkompetenserna som är viktigt för en personlig utveckling är digital kompetens. Även Jämterud (2010:10) och Skolverket (2019c:7) påvisar att det är viktigt att ha en god digital kompetens och att detta ska vara en självklarhet i elevernas undervisning. Detta innebär att lärare ska utbilda eleverna så att dessa besitter en god digital kompetens. För att göra detta måste lärare känna sig trygga i den egna digitala kompetensen. Resultatet i denna undersökning visar att många, men inte alla, lärare känner sig säkra i att använda digitala verktyg i undervisningen. Trots detta känner de ändå att de hade behövt en utbildning för att känna sig tryggare i sin digitala kompetens. Även tidigare forskningar av Andresen (2017) och Takala (2013) visar att lärare hade känt sig tryggare i användandet av digitala verktyg, om de hade blivit erbjudna en informationskurs eller utbildning inom området. Takala skriver även i sin undersökning att de lärare som kände sig osäkra i användandet av digitala verktyg i svenskundervisningen kunde tänka sig att arbeta mer om de gått en utbildning. Till skillnad från Takalas studie var det bara två lärare i vår undersökning som ville utveckla sin digitala kompetens på grund av osäkerhet. Resterande 20 lärare som ville ha en utbildning kände sig istället mer eller mindre säkra.

Empirin i denna undersökning visar även att det bara är 5 av 30 lärare som fått någon form av utbildning inom användandet av digitala verktyg i svenskundervisningen och så även andra ämnen. Även detta visar att tillgången ser olika ut mellan lärarna. Vedung (1998:180-181) skriver att det är viktigt att lärarna har lämplig utbildning för den metod, i detta fallet digitala verktyg, som de ska använda. Samtidigt skriver Socialstyrelsen (2012:15) att utbildning inte garanterar att lärarna kommer använda sig mer av digitala verktyg i sin undervisning. Vidare visar resultat av Forsling (2017) att lärare som får erbjudande om att utveckla sin digitala kompetens väljer att göra detta för att möta skolans krav och uppdrag. I vår undersökning var

det bara tre stycken utöver de lärare som redan fått en digital utbildning som inte hade velat utveckla sin digitala kompetens.

Vi har tidigare diskuterat att lärare och rektorer kan tolka målen i läroplanen själva, något som resulterade i att olika skolor arbetade olika. En annan viktig faktor utöver lärarnas förståelse för och tillgång till digitala verktyg är hur ofta lärare väljer att arbeta med digitala verktyg och vilken inställning de har till att använda detta i undervisningen. Forskning från både Olofsson, et. al. (2015) samt Salavati (2016) visar att lärares inställning till att arbeta med digitala verktyg bidrar till huruvida de är villiga att arbeta med detta eller inte. Tror inte lärarna att digitala verktyg är ett bra arbetssätt, kommer de sannolikt att undvika att arbeta med detta i sin svenskundervisning. Även Vedung (1998:181) och Socialstyrelsen (2012:14) beskriver viljan som en viktig del i implementeringen.

I denna undersökning deltog en lärare som visar ett tydligt exempel på hur vilja, kunnande och förståelse hänger ihop. Läraren ser inga positiva effekter med att arbeta med digitala verktyg och skriver även att målen i svenskan kan uppnås utan dessa. Samtidigt finns det inte heller stor tillgång till digitala verktyg på skolan, något som kan vara ett bidragande faktum till lärarens inställning. Å ena sidan kan den knappa tillgången till digitala verktyg vara av stor betydelse för lärarens inställning. Å andra sidan kan det även vara lärarens egen världsbild som bidrar till dennes förståelse för och vilja att arbeta digitalt i svenskundervisningen. Samtidigt visar resterande lärare i undersökningen en positiv inställning till att arbeta med digitala verktyg i skolan trots att tillgången ser olika ut.

9 Slutsats och implikation

Implementering av en ny metod, som exempelvis digitala verktyg, tar tid och det kan ta mellan två till fyra år innan detta integrerats i samhället. Syftet med denna undersökning var att få en inblick i hur lärare både väljer att ta sig an implementeringen som skett gällande användning av digitala verktyg i svenskundervisningen och hur deras förutsättningar ser ut gällande tillgång till digitala verktyg och utbildning. Frågeställningarna som använts i denna undersökning är således vad lärarnas tolkning av hur mycket de behöver arbeta med digitala verktyg för att uppnå målen i svenskämnet är och hur deras tillgång till digitala verktyg ser ut på de olika skolorna.

Slutsatsen av denna undersökning är att lärarnas tolkningar av hur mycket de anser man behöver arbeta med digitala verktyg för att uppnå målen skiljer sig åt. Vissa lärare anser det är svårt att veta, medan andra använde beskrivningar så som att eleverna behövde känna sig säkra i användandet, att de digitala verktygen skulle ses som en naturlig del av den vanliga undervisningen, stöttning för elever i behov av särskilt stöd och varierat arbete. Tillgången ser även olika ut på skolorna. Det är bara lärarna på de två privata skolorna som har en likvärdig tillgång med en klassuppsättning av digitala verktyg. Samtidigt är det en tredjedel av de lärare som medverkade i denna studie som inte har tillgång till en klassuppsättning av digitala verktyg. Det är även 25 av 30 lärare som inte fått någon form av utbildning i användandet av digitala verktyg.

För att lärare ska kunna arbeta med digitala verktyg i skolan på ett sätt som skapar likvärdig undervisning måste lärare få förutsättningar att göra detta. En implikation till vidare forskning hade varit att se hur många skolor i Sverige som har erbjudit lärarna utbildning inom användning av digital teknik. Detta för att skapa en bild över hur fördelningen ser ut i hela landet.

10 Personliga lärdomar

Under arbetets gång har vi lärt oss att vara mer analytiska och vetenskapliga i text. Det är lätt att diskutera tankar och jämföra svar muntligt, men när det ska formuleras i text kan det många gånger vara svårt att veta hur man ska skriva så andra förstår. Ingen av oss har vetat vad implementering innebär. Tack vare att en av våra handledare gav denna teori som tips till teoretiskt ramverk fick vi lära oss ett nytt och viktigt begrepp som ofta nämns i skolsammanhang. Vi har även fått en större förståelse för hur implementering kan påverka olika människor. Det har även varit lärorikt att skapa enkäter och diagram som beskriver svaren. Det är inte alltid så lätt att analysera och presentera resultatet, men då är det bra att vara två personer som kan diskutera med varandra. Vi har även utvecklats i vårt sätt att ta emot kamratrespons. Tidigare har vi båda tyckt det varit jobbigt att dela med sig av det man producerat och även få respons på detta. Nu är vi istället tacksamma när andra kommer med kritik för då är det lättare för oss att veta hur vi ska ta oss vidare.

Referenslista

Ahrne, G & Svensson, P. (2015). Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (sid: 17-29). Stockholm: Liber.

Andresen, B. (2017). The acquisition of literacy skills in 1:1 classrooms -- the Danish case. *Education and Information Technologies*, 22(2), 533-550. doi:[10.1007/s10639-016-9488-7](https://doi.org/10.1007/s10639-016-9488-7)

Bjørndal, C.R.P. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Björkdahl Ordell, S. (2007). Att tänka på när du planerar att använda enkät som redskap. I Dimenäs. J (red.), *Lära till lärare. Att utveckla läraryrket- vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. (sid: 84–96). Stockholm: Liber.

Digitaliseringskommissionen. (2014). *En digital agenda i människans tjänst - en ljusnande framtid kan bli vår* (SOU 2014:13). Stockholm: Fritzes offentliga publikationer .
<https://www.regeringen.se/.../en-digital-agenda-i-manniskans-tjanst---en-ljusnande-fra...>
Hämtat: 11/4-19

Edvardsson, J., Godhe, A & Magnusson. (2018). *Digitalisering, literacy och multimodalitet*. Lund: Studentlitteratur.

EU-rätten (2006). *Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 18 december 2006 om nyckelkompetenser för livslångt lärande*. Europeiska unionens officiella tidning, L414 (L394), 10-18. Hämtad: 19-04-11
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962...>

Forsling, Karin. (2017). *Att överbrygga klyftor i ett digitalt lärandelandskap : design och iscen- sättning av skriv- och läslärande i förskoleklass och lågstadium / Karin Forsling*. - Åbo : Åbo Akademis förlag, 2017. Diss.: Åbo Akademi. - Summary. ISBN 978-951-765-858-4.
Hämtat: 19-04-26
[Läs hela avhandlingen \(pdf\)](#)

Jarl, M & Rönnberg, L. (2015). *Skolpolitik. Från riksdagshus till klassrum*. (2. Uppl.) Stockholm: Liber.

Jämterud, U. (2010). *Digital kompetens i undervisningen: [handbok för lärare i samhällsvetenskapliga ämnen]*. (1. utg.) Stockholm: Natur & kultur.

Keller, C & Lindh, J. (2011). Framgångsfaktorer för utbildning på nätet. I S. Hrastinski (Red.), *Mer om nätbaserad utbildning*. (sid. 31–53). Lund: Studentlitteratur.

Kihlström, S. (2007). Uppsatsen- examensarbetet. I Dimenäs, J (red.), *Lära till lärare. Att utveckla läraryrket- vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik.* (sid: 84–96). Stockholm: Liber.

Ljungberg Kämpe, L & Meuller, A. (2018). *Digitala verktygs relevans i skrivundervisningen.* (Examensarbete, Halmstad högskola, Halmstad). Hämtad 19-05-16 från:
<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1231313/FULLTEXT02.pdf>

NE Nationalencyklopedin AB. *Digitalisering – Uppslagsverk – NE.se.*
Hämtat 19-05-20 från:
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/digitalisering>

Olofsson, A D, Lindberg, J O, Fransson, G & Hauge, T E, (2015), Uptake and use of digital technologies in primary and secondary schools: a thematic review of research. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 10 (Jubileumsnummer), 103-121. Hämtat 19-05-16 från:
https://www.idunn.no/dk/2015/Jubileumsnummer/uptake_and_use_of_digital_technologies_in_primary_and_secon

Regeringen. (2017). *Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet.* Stockholm: Utbildningsdepartementet. Hämtad 19-04-09 från:
<http://www.regeringen.se/4a9d9a/contentassets/00b3d9118b0144f6bb95302f3e08d11c/nationell-digitaliseringsstrategi-for-skolvasendet.pdf>

Riksdagen (2016). *Ökad användning av it i skolan bland elever och lärare...-Riksdagen.*
Hämtat: 19-05-13 från:
<https://www.riksdagen.se/.../sammanfattning-rfr18-digitaliseringen-i-skolan.pdf>

Salavati, S. (2016). *Use of digital technologies in education. The complexity of teachers' everyday practice.* Linnaeus University Dissertations, 264 (2016). Hämtad: 2019-05-13
[Use of digital technologies in education : the complexity of teachers' everyday practice](#)

Sveriges kommuner och landsting. (2019). #skolDigiplan. *Nationell handlingsplan för digitalisering av skolväsendet.* Hämtat: 19-04-24 från:
<https://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7585-773-2.pdf?issuysl=ignore>

Skolverket. (2016). *IT-användning och IT-kompetens i skolan. Skolverkets IT-uppföljning 2015.* (Rapport 2015:00067). Hämtad: 19-04-11 från:
https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12_5dfee44715d35a5cdfa2899/55935574/wtpub/ws/skolbok/wpubext/trycksak/Blob/pdf3617.pdf?k=3617

Skolverket. (2017). *Få syn på digitaliseringen på grundskolenivå– Ett kommentarmaterial till läroplanerna för förskoleklass, fritidshem och grundskoleutbildning.* Stockholm: Skolverket. Hämtad: 19-05-13 från:
<https://www.skolverket.se/.../kommentarmaterial/.../fa-syn-pa-digitaliseringen-pa-grun...>

Skolverket. (2018). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (reviderat 2018).* Stockholm: Skolverket. Hämtat: 2019-05-13 från:
<https://www.skolverket.se/.../2018/laroplan-for-grundskolan-forskoleklassen-och-friti...>

Skolverket (2019 A). *Digital kompetens i förskola, skola och vuxenutbildning*.

SKOLVERKETS UPPFÖLJNING AV DEN NATIONELLA
DIGITALISERINGSSTRATEGIN FÖR SKOLVÄSENDET 2018.

skolverket.se/publikationer. ISSN: 1103-2421 ISRN: SKOLV-R-476-SE.

Rapportnummer: 476. Skolverket, Stockholm, 2019

Hämtat: 19-04-23 från:

<https://www.skolverket.se/sitevision/proxy/publikationer/svid12.../pdf4041.pdf?k...>

[Digital kompetens i förskola, skola och vuxenutbildning - Skolverket](#)

Skolverket (2019 B). *Så arbetar vi med skolväsendets digitalisering – skolverket*.

Hämtat: 19-04-23 från:

<https://www.skolverket.se/...prioriterade.../digitalisering/sa-arbetar-vi-med-skolvasend...>

Skolverket (2019 C). *Fler datorer i skolan med teknikkrångel skapar problem – Skolverket*.

Hämtat 19-05-16 från:

<https://www.skolverket.se/.../2019-02-20-fler-datorer-i-skolan-men-teknikkrangel-ska...>

Socialstyrelsen (2012). *Om implementering – Socialstyrelsen*.

Hämtad 19-05-20 från:

<https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/18723/2012-6-12.pdf>

Stukát, S. (1993). *Statistikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.

Takala, M. (2013). [Teaching Reading through Writing](#). *Support for Learning*, 28(1),17-23.

Hämtad 19-05-16 från: doi: [10.1111/1467-9604.12011](https://doi.org/10.1111/1467-9604.12011)

Vedung, E. (1998). *Utvärdering i politik och förvaltning* (2 upplagan). Lund:

Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet. Hämtat: 19-04-21 från:

www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf

Williams, C., & Beam, S. (2019). Technology and writing: Review of research. *Computers & education*. 128 (januari 2019), 227-242. Doi:[10.1016/j.compedu.2018.09.024](https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.09.024)

Källmaterial:

L1-L8, 2019-04-25

L9, 2019-04-26

L10-L12, 2019-04-28

L13-28, 2019-05-06

L29, 2019-05-07

L30, 2019-05-08

Bilaga 1 (sidan 1 av 3)

Enkät:

Vi är två lärarstudenter från högskolan i Halmstad som ska göra vårt examensarbete nu i vår. Syftet är att ta reda på vad lärare i låg- och mellanstadiet tycker om att arbeta med digitala verktyg i svenskundervisningen. Enkäten är helt anonym och det är frivilligt att medverka. Den innehåller 10 stycken flervalsfrågor och två frågor i slutet där du behöver motivera ditt svar. Tack för din medverkan!

Frågor

(ringa in era svar)

1. Hur länge har du arbetet som lärare:

1-10 år   11- 20 år   21-30 år   31-40 år   över 40 år

2. Vilken årskurs arbetar du i?

F-3   4-6

3. Hur ofta använder du dig av digitala verktyg i svenskan?

Någon gång i månaden   1-2 gånger i veckan   3-4 gånger i veckan

Alla dagar i veckan   nästan aldrig

4. Hur säker känner du dig i användandet av digitala verktyg i Svenskämnet?

Mycket säker   Säker   Osäker   Mycket osäker

5. Hade du velat utveckla din kompetens inom användandet av digitala verktyg?

Ja

Nej

Har redan fått utbildning inom detta

6. På en skala 1-5 hur mycket upplever du att digitala verktyg krånglar?

Bilaga 1 (sidan 2 av 3)

1

2

3

4

5

7. Hade du arbetat mer med digitala verktyg om du hade känt dig säker i din digitala kompetens?

Ja

Nej

Ibland

8. Det står som mål i Lgr 11 att digitala verktyg ska vara en del av undervisningen. Vad tycker du om detta? Ringa in ditt svar i tallinjen där 1 är dåligt och 6 mycket bra. Har du ingen åsikt väljer du att ringa in 0.

0

1

2

3

4

5

6

9. Har du tillgång till digitala verktyg på din arbetsplats?

Ja

Nej

10. Hur mycket tillgång har du till digitala verktyg på din arbetsplats? (Du kan ringa in flera alternativ)

Eleverna har en egen dator eller Ipad

Det finns en klassuppsättning av datorer

Det finns en klassuppsättning av ipads

Det finns datorer på skolan men inte så det räcker till en hel klass

Det finns Ipads på skolan men inte så det räcker till en hel klass

11. Vad är din tolkning av hur mycket en lärare behöver arbeta med digitala verktyg för att uppnå målen i svenskämnet? Skriv ditt svar:

Bilaga 1 (sidan 3 av 3)

12. Hur arbetar du med eleverna för att de ska uppnå de digitala målen i svenskämnet?

13. Vad för typ av skola arbetar du på?

Skola som ligger i stadens namn

Skola som ligger utanför stadens namn

Privat skola

Bilaga 2 (sidan 1 av 12)

Vi har markerat de svar som vi anser hör till kategorierna förstå, vilja och kunna i olika färger:

FÖRSTÅ   VILJA   KUNNA

	Fr 1	Fr2	Fr3	Fr4	Fr5	Fr6	Fr7	Fr8	Fr9	Fr10	Fr11	Fr12	Fr13
L1	1-10	F-3	1-2 gr/vecka	Mycket säker	Vill ej utveckla	Krånglar ofta (5)	Hade inte arbetat mer om hen var säker (Nej)	Tycker nästan dåligt (2)	Har tillgång	Finns Ipads men inte till en hel klass	Behövs inga digitala verktyg	Mina elever uppnår målen i svenskan utan digitala verktyg	Skola som ligger lantligt
L2	1-10	f-3	Alla dagar	Säker	Vill utveckla	Nästan aldrig (2)	Arbetat mer om hen var säker (Ja)	Ingen åsikt	Har tillgång	Finns Ipads men inte till en hel klass	Använder det mycket gemensamt	Arbetar mycket gemensamt då vi ej har en klassuppsättning	Skola som ligger lantligt
L3	11-20	4-6	Alla dagar	Mycket säker	Vill utveckla	Ganska ofta (4)	Hade inte arbetat mer (Nej)	Ganska bra	Har tillgång	Eleverna har egen dator eller Ipad	Att man gör eleverna bekväma med att arbeta med digitala verktyg och att tillgodogöra olika sorter av digitala texter och skapa olika digitala texter	Låta dem arbeta med digitala verktyg genom att göra uppgifter anpassade för digitala verktyg samt vissa tillfällen träna dem i olika digitala appar och program.	stadsskola

Bilaga 2 (sidan 2 av 12)

L4	40+	4-6	3-4 gånger/vecka	Säker	Vill utveckla (Ja)	Krånglar mellan (3)	Hade arbetat mer (Ja)	Ganska bra (5)	Har tillgång (Ja)	Egen dator eller Ipad	Svårt att säga hur mycket tid, men alla elever behöver bli säkra i hanteringen av dator/Ipad och det är även mycket viktigt att elever som behöver det lär sig de verktyg som stöder läsning och skrivning	Vi använder Ipads regelbundet	stadsskola
L5	31-40	f-3	Nästan aldrig	Säker	Vill utveckla	Ganska ofta (4)	Hade arbetat mer (Ja)	Relativt bra (4)	Ingen tillgång till digitala verktyg	Det finns Ipads men inte till en hel klass	Använda som komplement till övriga verktyg, samt som kompensatorisk hjälpmedel	Använder Ipads sporadiskt som skrivverktyg samt för att söka information	Skola som ligger lantligt
L6	1-10	F-3	Någon gång i månaden	Säker	Vill utveckla kompetens (ja)	Krånglar mellan (3)	Hade inte arbetat mer (Nej)	Ingen åsikt	Har tillgång	Finns klassuppsättning med Ipads	Tycker det är svårt att veta	Skriver och spelar spel på Ipads osv.	Stadsskola
L7	1-10	F-3	1-2 gr/Vecka	Mycket säker	Har fått utbildning	Nästan aldrig (2)	Hade inte arbetat mer (Nej)	Ganska bra (5)	Har tillgång	Finns Ipads men inte till en hel klass	Tycker inte det finns någon gräns men att det ska komplettera undervisningen	De går i förskoleklass så tar det på en ganska basic nivå. De har fått lära sig att hantera Ipads,	Skola ligger lantligt

Bilaga 2 (sidan 3 av 12)

											på ett naturligt sätt. Det ska användas för att lyfta undervisningen.	skriva på dem och vara källkritiska.	
L8	1-10	F-3	3-4 ggr/vecka	Mycket säker	Redan fått utbildning	Aldrig (1)	Hade inte arbetat mer (Nej)	Mycket bra (6)	Finns tillgång	Det finns en klassuppsättning av Ipads	Ingen bestämd tid men ha det i tanket	Använder digitala hjälpmedel i undervisningen	Stadsskola
L9	11-20	4-6	Någon gång i månaden	säker	Vill utveckla (Ja)	Nästan aldrig (2)	Hade arbetat mer (Ja)	Ingen åsikt	Har tillgång	Finns en klassuppsättning av både datorer och Ipads	Så mycket det behövs. Inte så mycket	Då och då	privat
L10	1-10	F-3	3-4 gr/vecka	säker	Vill utveckla kompetens (Ja)	Mellan (3)	Hade arbetat mer (Ja)	Relativt bra (4)	Har tillgång	Finns en klassuppsättning med Ipads.	Svårt att säga hur mycket man behöver arbeta med digitala verktyg. En del elever behöver arbeta mycket med digitala verktyg för att få den stöttning som krävs för att nå målen i svenska. Andra elever är inte i behov av det på samma sätt. Jag skulle säga det	Arbetar med olika uppgifter och texter digitalt. Eleverna ska lära sig om källkritik samt att skriva med hjälp av digitala verktyg	Privat

Bilaga 2 (sidan 4 av 12)

											beror på gruppens kunskaper.		
L1 1	11-20	4-6	3-4 gr/v ecka	säker	Vill utveckla (Ja)	Nästan aldrig (2)	Hade inte arbetat mer (Nej)	Mycket bra (6)	Har tillgång	Eleverna har egen dator eller Ipad och finns klassuppsätt ning med datorer och Ipads	Kanske inte dagligen men bör genomsyra ämnet och eleverna bör få utveckla sin kunskap inom att arbeta med digitala verktyg ofta	Vi arbetar bl.a med att eleverna skriver arbeten i Google drive, de får söka fakta på nätet och vi går noga igenom hur man är källkritisk. Vi har ett digitalt dokumentationspro gram där uppgifter, resultat och formativ feedback hjälper eleverna framåt.	Privat
L1 2	11-20	F-3	1-2 gr/ve cka	Mycket säker	Vill utveckla kompetens (Ja)	Nästan aldrig (2)	Hade arbetat mer (Ja)	Relativt bra (4)	Har tillgång	Finns en klassuppsätt ning med Ipads	Nödvändigt för att kunna ge de anpassningar som krävs för elever med särskilda behov och läs- och skrivsvårigheter	De använder ofta skrivprogram, eller söker fakta på angivna sidor, fotograferar och dokumenterar sina arbeten.	Privat
L1 3	1-10	F-3	1-2 gr/ve cka	säker	Har fått utbildning	Mellan	Hade inte arbetat mer (Nej)	Ganska bra (5)	Har tillgång	Finns en klassuppsätt ning av Ipads	Inget svar	Mångsidigt	Privat

Bilaga 2 (sidan 5 av 12)

L1 4	1-10	4-6	Alla dagar	Mycket säker	Fått utbildning	Ganska mycket (4)	Hade arbetat mer (Ja)	Mycket bra (6)	Har tillgång	Eleverna har egen dator (finns en klassuppsättning) finns Ipads men inte så det räcker till en hel klass	Just för målen i svenskämnet behöver man inte arbeta jätte mycket med det då det inte nämns att man ska arbeta med digitala verktyg speciellt mycket i läroplanen. Däremot kanske det är lättare att uppnå målen gällande textskrivning och textbearbetning om man har tillgång till dator.	Skriver på Cromebooks och har tillgång till läromedlet Clio och Bingel	Stadsskola
L1 5	1-10	F-3	1-2 gr/veckor	säker	Vill utveckla kompetensen	Krånglar mellan	Hade arbetat mer (Ja)	Relativt bra (4)	Har tillgång	Finns klassuppsättning av Ipads	Varierad i undervisningen. En varierad undervisning där man blandar teoretisk, praktisk digitala verktyg mm. Jag har sett att mina elever mår bra av en varierad undervisning	Genom spel, uppgifter mm	Skola som ligger lantligt

Bilaga 2 (sidan 6 av 12)

L1 6	11-20	F-3	Alla dagar	Säker	Vill utveckla kompetens	mellan	Hade inte arbetat mer (Nej)	Relativt bra	Har tillgång	Eleverna har en egen dator och det finns klassuppsättning Ipads	Egentligen kan största delen av målen nås utan digitala hjälpmedel för de allra flesta. Det hela beror på behov eller hur man arbetar. Svårt att skriva tolkning	De använder sina Cromebooks i mycket stor utsträckning... Menar ni de två kunskapskraven som är att skriva på dator och söka information genom olika källor så kommer skrivandet in i alla ämnen. Sökandet av information gör de i så stor utsträckning som möjligt, det blir lätt mycket text för de yngre eleverna när de söker på internet. Vi pratar om hur och försöker hjälpa dem hitta.	Skola som ligger lantligt
L1 7	21-30	F-3	Alla dagar	Säker	Vill utveckla	Nästan aldrig	Hade inte arbetat mer (Nej)	Ingen åsikt	Har tillgång	Finns datorer på skolan men inte så det räcker till en hel klass	Eleverna behöver använda digitala verktyg för att kunna uppfylla det centrala innehållet i Läroplanen	Vi skriver oss till läsning, infogar bilder, spelar spel, övar på att söka på ett säkert sätt, källkritik: surfa säkert på internet	Skola som ligger lantligt

Bilaga 2 (sidan 7 av 12)

L1 8	21-30	F-3	3-4 gr/ve cka	Osäke r	Vill utveckl a kompet ens	Krångl ar mycket (5)	Hade arbetat mer (Ja)	Relativ t bra	Har tillgång	Finns en klassuppsätt ning med Ipad	Varierar från elev till elev. De behöver ha kunskap om hur man skriver på dator och hur man ändrar till stor bokstav och var skiljetecknet finns på tangentbordet. Hur många timmar är väldigt individuellt.	Arbetar kontinuerligt med att skriva text på olika sätt som man sedan kan överföra på Ipad och dator. Där kan man också lättare redigera sin text. Vi använder interaktiva spel som främjar läs- och skrivinläringen.	Privat
L1 9	1-10	F-3	1-2 gr i vecka n	Säker	Vill utveckl a	Ganska mycket	Hade arbetat mer (Ja)	Gansk a bra (5)	Har tillgång	Finns datorer på skolan men inte så det räcker till en hel klass	Beror på vilket sätt man arbetar och vilket omfång man har digitala verktyg! Vi har inte tillgång till en klassuppsättning datorer hela tiden eftersom vi delar med två andra klasser så därför använder vi det mer sällan. Så hur mkt man bör jobba med det tycker jag	Skriver texter, redigerar texter, lägga in bild, lär dem hantera Office 365, källkritik och sökning på internet.	Stadsskola

Bilaga 2 (sidan 8 av 12)

											egentligen är det väsentliga utan vad man gör med de digitala verktygen . Jag tänker att eleverna bör ha testat att skriva på digitala verktyg för att man ska nå målen kring digitala verktyg.		
L20	1-10	F-3	1-2 gr i vecka	Säker	Vill utveckla	Ganska mycket	Hade arbetat mer (Ja)	Ganska bra (5)	Har tillgång	Finns Ipads på skolan men inte så det räcker till en hel klass	För mig som arbetar med nyanlända elever använder jag mycket digitala verktyg för att visa bilder och använda appar som hjälpmedel	Använder skolstil om eleverna ska skriva en text då det blir hjälp till eleverna sen är det bilder man kan söka på nätet	Stadsskola
L21	11-20	4-6	Alla dagar	Mycket säker	Vill utveckla	Aldrig (1)	Hade inte arbetat mer (Nej)	Mycket bra (6)	Har tillgång	Eleverna har en egen dator eller Ipad	Jag tror at man utan problem kan nå de flesta av kunskapskraven i svenskan utan digitala verktyg. Däremot är det nödvändigt för att kunna nå de	Vi använder Cromebooks, Google Classroom och Clio regelbundet. Uptill det använder vi massor av olika verktyg och resurser.	Privat

Bilaga 2 (sidan 9 av 12)

											centrala delarna i kursplanen att arbeta omfattande med digitala verktyg. Det är också av största vikt att kunna ge eleverna de redskap som de sedan behöver i övrig undervisning och i livet. Det är också utmärkt att kunna variera sin undervisning och göra den levande med hjälp av digitala verktyg		
L2 2	21-30	f-3	Någon gång i månad	Mycket osäker	Vill utveckla kompetens	Krånglar Mycket (5)	Hade arbetat mer (Ja)	Ganska bra (5)	Har tillgång	Det finns både datorer och Ipads på skolan men inte så det räcker till en hel klass	Beroende på elevernas ålder, Bra träning för F om man har svårt att handskriva bokstäver men vill skriva text	Inget uppnående mål i F-klass	Stadsskola

Bilaga 2 (sidan 10 av 12)

L2 3	21-30	F-3	3-4 gr i vecka	Säker	Vill utveckl a kompet ens	Nästan aldrig (2)	Ibland	Mycke t bra (6)	Har tillgång	Finns en klassuppsätt ning av Ipads	Jag tycker man måste variera svenskundervisn ingen och arbeta både digitalt och analogt	I åk 1 arbetar vi med Ipads och skrivträning med talsyntes samt färdighetsträning i olika appar. I åk 2 och 3 använder vi både Ipads och Cromebooks för presentationer med text och bild samt informationssöknin g på internet. Även färdighetsträning med olika appar. Källkritik, vem har skrivit texten och i vilket syfte.	Stadsskola
L2 4	31-40	F-3	3-4 gr i vecka	Säker	Vill utveckl a	Nästan aldrig (2)	Hade inte arbetat mer (Nej)	Mycke t bra (6)	Har tillgång	Finns en klassuppsätt ning datorer. Finns Ipads på skolan men inte till en hel klass	Ska finnas med som en naturlig del i sv och även i övriga ämnen	Skriva texter, söka på nätet och ta reda på fakta, skriva mail, färdighetsträna i pedagogiska program mm	stadsskola
L2 5	1-10	F-3	3-4 gr i vecka	säker	Har fått utbildni ng	Nästan aldrig (2)	Ibland	Mycke t bra (6)	Har tillgång	Finns Ipads på skolan men inte så det räcker till en hel klass	Flera gånger i veckan	Använder Ipaden på olika sätt, som kommunikation, skapande, spela, skriva med mera	Stadsskola

Bilaga 2 (sidan 11 av 12)

L2 6	31-40	F-3	Någon gång i månaden	säker	Vill utveckla kompetens	Nästan aldrig (2)	Hade arbetat mer (Ja)	Ganska bra (5)	Har tillgång	Finns en klassuppsättning av datorer. Finns ipads men inte så det räcker till en hel klass	Så mycket så att eleverna känner sig säkra på att använda digitala verktyg	De använder främst Croomebook för att skriva ibland	Privat
L2 7	21-30	F-3	1-2 gr i vecka	säker	Vill utveckla kompetens	Mellan (3)	Ibland	Ingen åsikt	Har tillgång	Finns en klassuppsättning med datorer	Det ska vara en naturlig del av undervisningen	Jag arbetar på många olika sätt med de digitala verktygen. Det är en naturlig del av min undervisning	Privat
L2 8	11-20	F-3	Alla dagar	Säker	Vill inte utveckla	Nästan aldrig (2)	Hade inte arbetat mer (Nej)	Ingen åsikt	Har tillgång	Finns en klassuppsättning med Ipads	Ett par tillfällen i veckan	Skolplus, bokstavslandet, skolstil på Ipad bla	Stadsskola
L2 9	21-30	F-3	3-4 gr vecka	Säker	Vill inte utveckla	Mellan (3)	Ibland	Mycket bra (6)	Har tillgång	Finns Ipads på skolan men inte till en hel klass	Eleven ska kunna skriva text för hand och med digitala verktyg. Eleven bör därför känna stor säkerhet att på egen hand ta fram, logga in, öppna dokument och därefter kunna skriva text utan hjälp.	Alla elever får vid skolstart i åk 1 använda digitala verktyg i sitt skrivande av alla texttyper. De får arbeta med appar.	stadsskola

Bilaga 2 (sidan 12 av 12)

L3 0	31-40	F-3	1-2 gr vecka	Säker	Vill utveckl a	Ganska ofta (4)	Hade arbetet mer (Ja)	Relativ t bra (4)	Har tillgång	Finns en klassuppsätt ning med Ipads	Jag tänker att de elever som har svårt att skriva för hand, så behövs det digitala verktyg. För att alla ska nå målen i svenska behöver man arbeta med digitala verktyg flera gånger i veckan.	De får skriva berättelser och faktatexter på datorn.	Stadsskola
---------	-------	-----	--------------------	-------	----------------------	--------------------	-----------------------------	-------------------------	-----------------	---	--	---	------------

Bilaga 3 (sidan 1 av 8)

Lärare	Förstå	Vilja	Kunna	Övrig kommentar
L1	Läraren visar på oförståelse eftersom det är ett mål att eleverna ska kunna hantera digitala verktyg och hen skriver att de uppnår utan.	Läraren vill inte utveckla sin digitala kompetens och visar tydligt i sina svar att hen inte vill arbeta med digitala verktyg i skolan.	Det finns möjlighet till att arbeta med Ipads på skolan, men det räcker inte till en hel klass. Detta kan vara en anledning till att läraren inte vill arbeta med digitala verktyg.	Lärarens inställning till att arbeta med digitala verktyg är negativ. Läraren svarar att internet krångla ofta något som kan ha med hens inställning att göra. Tycker även det är ganska dåligt att det finns som mål.
L2	Verkar ha förståelse	Vill utveckla sin digitala kompetens och hade arbetat mer om denne gjort detta. Väljer att försöka arbeta med eleverna genom att låta dessa arbeta gemensamt.	Finns inte en klassuppsättning Ipads men läraren försöker arbeta på ändå.	Vi får en känsla av att denna lärare har en positiv inställning till att använda digitala verktyg i svenskan. Hen försöker använda det så gott det går.
L3	Visar förståelse genom att ge exempel på hur hen arbetar med detta och ser möjligheterna med det.	Läraren arbetar med digitala verktyg varje dag och känner sig sker, men vill ändå utvecklas.	Eleverna har en egen dator eller Ipad	
L4	Visar förståelse genom att beskriva att eleverna behöver olika tid till att hantera de digitala verktygen. Man arbetar på olika vis	Vill utveckla sin digitala kompetens och hade arbetat ännu mer om hen hade känt sig mer säker i hanterandet.	Eleverna har egen dator eller ipad	
L5	Visar förståelse genom orden	Använder inte det så ofta men hade velat	Det finns Ipads men inte till en hel klass. Väljer	

Bilaga 3 (sidan 2 av 8)

	komplement och kompensatorikt	arbeta mer med det om den hade fått utbildning.	att svara att det inte finns tillgång något som vi tolkar som att läraren hade velat ha mer tillgång till digitala verktyg.	
L6	Vet inte hur mycket man ska arbeta med digitala verktyg men känner sig ändå säker i användandet.	Vill utveckla sin kompetens	Finns klassuppsättning med Ipads	
L7	Har fått utbildning sedan tidigare. Visar även förståelse när hen beskriver användandet av digitala verktyg. "Det ska lyfta undervisningen"	Vill arbeta med det och visar detta genom sin förståelse.	Finns tillgång till Ipads men inte till en hel klass.	
L8	Har fått utbildning och verkar ha förståelse för hur hen ska arbeta med detta i undervisningen.	Arbetar med det 3-4 gånger i veckan och verkar ha en positiv inställning	Finns en klassuppsättning med Ipad	
L9	Med en djupare förståelse hade läraren antagligen skrivit mer utförligt vad hen menar med sitt svar på fråga 11.	Läraren vill utveckla sin digitala kompetens och hade arbetat mer om hen fått detta. Som det ser ut nu arbetar hen bara någon gång i månaden men har ändå viljan att vilja arbeta mer.	Finns klassuppsättning med både datorer och Ipads	
L10	Visar på djup förståelse i sin beskrivning av hur mycket elever behöver arbeta med	Läraren vill utveckla sin digitala kompetens och hade arbetat mer om hen fått	Finns en klassuppsättning med Ipads	

Bilaga 3 (3 av 8)

	digitala verktyg för att uppnå målen. Olika elever behöver olika stöttning och är därför svårt att sätta en exakt tid.	detta. Visar även på vilja när läraren väljer att arbeta 3-4 gånger i veckan.		
L11	Visar förståelse genom sin beskrivning av hur mycket eleverna bör arbeta med digitala verktyg för att skapa kunskap.	Hade velat utveckla sin digitala kompetens och visar genom sina svar en positiv inställning till att arbeta med digitala verktyg i svenskan. Använder även digitala verktyg på flera olika vis.	Har både egen dator och en klassuppsättning med datorer och Ipads.	
L12	”Nödvändigt för att kunna ge de anpassningar som krävs för elever med särskilda behov och läs- och skrivsvårigheter”	Trots att läraren känner sig mycket säker i sitt användande av digitala verktyg vill hen ändå utveckla sin digitala kompetens och hade arbetat mer om denne hade gjort detta.	Finns klassuppsättning med Ipads	
L13	Ger inget svar på sin tolkning av hur mycket läraren behöver arbeta med digitala verktyg för att uppnå målen. Har fått utbildning.		Finns en klassuppsättning av Ipads	
L14	Visar på förståelse för målen i läroplanen och beskriver hur hen tolkar dessa.	Arbetar med digitala verktyg alla dagar i veckan och känner sig säker i sitt användande.	Eleverna har en egen dator och finns Ipads men inte så det räcker till en hel klass.	

Bilaga 3 (4 av 8)

		Läraren har fått utbildning inom detta tidigare med känner att hen ändå hade arbetat mer om hen känt sig helt säker. Tycker även de krånglar ganska mycket och har ändå viljan att arbeta mer.		
L15	Positivt inställt till att det finns digitala verktyg som mål i Lgr11 och visar förståelse genom att beskriva att det ska användas en varierad undervisning för att eleverna ska lära sig bäst.	Vill utveckla kompetens och hade arbetat mer än 1-2 gånger i veckan om den känt sig säker i den digitala kompetensen.	Finns en klassuppsättning av Ipads	
L16	Visar kunskap om målen kring användandet av digitala verktyg och skriver ut att den störsra delen kan uppnås utan digitala verktyg. Men användandet beror på behov och arbetsätt.	Arbetar alla dagar med digitala verktyg och hade velat utveckla sin digitala kompetens.	Eleverna har egen dator och det finns klassuppsättning med Ipads.	
L17	Visar förståelse	Trots att det inte finns datorer så det räcker till en hel klass har läraren ändå en vilja att arbeta med digitala verktyg varje dag. Hen vill även utveckla sin digitala kompetens för att bli säkrare.	Finns datorer på skolan men inte så det räcker till en hel klass.	

Bilaga 3 (5 av 8)

L18	Visar förståelse för användandet av digitala verktyg genom att skriva att det varierar från elev till elev.	Läraren känner sig osäker och vill utveckla sin digitala kompetens för att bli säkrare. Hen använder ändå trots sin osäkerhet sig av digitala verktyg 3-4 gånger i veckan.	Finns en klassuppsättning av Ipad.	Tycker de digitala verktygen krånglar mycket men kan ha att göra med att hen känner sig osäker?
L19	Det är inte mängden tid som elever arbetar med digitala verktyg utan vad som görs när de arbetar med det skriver denna lärare.	Vill arbeta med digitala verktyg och vill även utveckla sin digitala kompetens. Hade arbetat mer om hen känt sig ännu säkrare.	Finns datorer på skolan men inte så det räcker till en hel klass.	Kan bara använda digitala verktyg 1-2 gånger i veckan pga att det delas med två andra klasser.
L20	Har förståelse och använder digitala verktyg mycket som hjälpmedel för att skapa förståelse för nyanlända.	Vill utveckla sin digitala kompetens och hade arbetat mer om hen känt sig ännu säkrare.	Finns Ipad på skolan men inte så det räcker till en hel klass (Tillgången kan vara anledningen till att hen inte använder digitala verktyg mer än 1-2gr i veckan)	
L21	"Jag tror at man utan problem kan nå de flesta av kunskapskraven i svenskan utan digitala verktyg. Däremot är det nödvändigt för att kunna nå de centrala delarna i kursplanen att arbeta omfattande med digitala verktyg. Det är också av största vikt att	Känner sig mycket säker och arbetar med digitala verktyg varje dag men vill ändå utveckla sin digitala kompetens.	Elevrna har egen dator eller ipad	

Bilaga 3 (6 av 8)

	kunna ge eleverna de redskap som de sedan behöver i övrig undervisning och i livet. Det är också utmärkt att kunna variera sin undervisning och göra den levande med hjälp av digitala verktyg.”			
L22	Visar förståelse	Läraren känner sig osäker vid användandet av digitala verktyg och vill utveckla sin digitala kompetens så hen kan arbeta med detta mer i undervisningen.		Läraren arbetar bara npon gång i månaden med digitala verktyg något som kan bero på att det inte finns en klassuppsättning med datorer eller ipads på skolan. Det kan även bero på osäkerheten.
L23	Varierat arbete är det bästa, både analogt och digitalt. Tycker det är mycket bra att digitala verktyg finns med i lgr 11.	Vill utveckla sin digitala kompetens och arbetar i nuläget med digitala verktyg 3-4 gånger i veckan.	Finns en klassuppsättning av Ipads	
L24	Tycker det är mycket bra med reviderad upplaga och beskriver arbetet som att digitala verktyg ska vara med som en naturlig del i sv och övriga ämnen.	Vill utveckla sin digitala kompetens. Arbetar i nuläget 3-4 gånger i veckan och arbetar med detta på olika sätt.	Finns en klassuppsättning med datorer och Ipads som inte räcker till en hel klass.	
L25	Har fått utbildning och tycker det är mycket bra att	Använder digitala verktyg 3-4 gånger i veckan på ett varierat sätt	Finns Ipads på skolan men inte så det räcker till en hel klass	

Bilaga 3 (7 av 8)

	det finns som mål i lgr11			
L26	Tycker det är ganska bra att det är som mål i Lgr11. Arbeta så mycket så eleverna känner sig säkra.	Arbetar bara med digitala verktyg någon gång i månaden och hade arbetat mer om hen känt sig säkrare i sin digitala kompetens. Hade även velat utveckla kompetensen.	Finns en klassuppsättning av datorer. Finns ipads men inte så det räcker till en hel klass	
L27	Har ingen åsikt gällande att digitala verktyg finns med som mål i lgr11. Men skriver att det ska vara en naturlig del i undervisningen.	Vill utveckla sin digitala kompetens men hade bara arbetat mer än 1-2 gånger i veckan, ibland.	Finns en klassuppsättning med datorer	
L28	Har ingen åsikt gällande mål i läroplanen.	Känner sig säker i användandet av digitala verktyg och använder detta varje dag. Vill inte utveckla sin kompetens.	Finns en klassuppsättning med Ipads	
L29	Tycker det är mycket bra att digitala verktyg finns med som mål och ger en egen beskrivning av hur denne tolkar målen.	Använder digitala verktyg ca 3-4 gånger i veckan och känner sig säker. Vill inte utveckla sin kunskap men har ändå viljan att arbeta med digitala verktyg	Finns Ipads på skolan men inte till en hel klass	
L30	Anser det är relativt bra med målen i läroplanen. Behöver även användas som stöttning till elever som har	Vill utveckla sin digitala kompetens och hade arbetat mer än 1-2 gånger i veckan om hen känt sig säkrare.	Finns en klassuppsättning med Ipads.	

Bilaga 3 (8 av 8)

	svårt att skriva för hand.			
--	-------------------------------	--	--	--

Amanda Meuller

Louise Ljungberg Kämpe

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se